

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Adg.

HJEMMET OG SKOLEN.

MEDDELELSER

FRA

LATIN- OG REALSKOLEN

PAA VÆRNEDAMSVEJEN

TIL

ELEVERNES FORÆLDRE.

KJØBENHAVN.

TRIEBS BOGTRYKKERI (H. J. SCHOU).

• 1880.

HJEMMET OG SKOLEN.

MEDDELELSER

FRA

LATIN- OG REALSKOLEN

PAA VÆRNEDAMSVEJEN

TIL

ELEVERNES FORÆLDRE.

Nr. 16.

KJØBENHAVN.

TRIERS BOGTRYKKERI (H. J. SCHOU).

1880.

Nogle Bemærkninger om Skolens Stilling til den religiøse Side af Barnets Opdragelse.

Naar Forældre sende deres Børn i Skole, saa vente de der at finde en trofast Støtte med Hensyn til Barnets Oplærelse og Opdragelse, og dertil ere de fuldt berettigede. Men, skulle Hjemmets Forventninger ikke blive skuffede, og skulle de være i Stand til at forstaa og retfærdig at bedømme Skolens Gjerning, er det ogsaa en nødvendig Betingelse, at Hjemmet har en klar Bevidsthed om, hvilken Del af Ansvaret der paahviler det, og som det hverken kan eller bør skyde over paa Skolen, og hvad der med Billighed kan forlanges af Skolen.

Paa den anden Side bør ogsaa Skolen være sig det bevidst, hvad Hjemmet med Ret og Billighed kan forlange af den, og hvilket særligt Arbejde og Ansvar der paahviler den. En gjensidig Forstaaelse i saa Henseende er nødvendig, naar et frugtbart Samarbejde skal finde Sted.

Det er, som Overskriften viser, dog kun én Side af Skolens Opgave, men det er den vanskeligste og ansvarsfuldeste, som de ærede Forældres Opmærksomhed her agtes henledet paa: nemlig Skolens Stilling med Hensyn til Elevernes religiøse Opdragelse. Paa dette Punkt er en Forstaaelse mellem Hjemmet og Skolen saa meget mere en absolut Betingelse, som Hjemmet her har den væsentligste og vanskeligste Del af Opgaven at løse og i det væsentlige bærer Ansvaret, medens Skolen kun kan være medvirkende.

Med Hensyn til den anden Side af Skolens Opgave: *Elevens* intellektuelle Uddannelse, er Fordringen til Forældrenes direkte Medvirkning langt ringere og lettere overkommelig, og den direkte Hjælp, som Skolen i saa Henseende maatte kræve af Hjemmet, kan i de fleste Tilfælde ydes, uden at Hjemmet ulejlighes. Her kan der endogsaa være Fare for, at Hjemmet lader sig friste til at gøre for meget.

For lettere at klare Skolens Stilling med Hensyn til den religiøse Side af Barnets Opdragelse, turde det være hensigtsmæssigst at fremsætte Spørgsmaalet først i sin rene Almindelighed:

Hvilke Fordringer maa troende Forældre af et hvilket som helst Trossamfund stille til deres saavel højere som lavere Børneskoler, særlig i religiøs Henseende?

Naar dette Spørgsmaal i Korthed skal besvares, kan jeg ikke se andet end, at Hjemmet som Betingelse maa forlange:

1. At Skolen hviler paa Samfundets Trogrunde, og at Undervisningen i Troslæren gives i Overensstemmelse med Samfundets særlige Trosbekjendelse eller Troslære.
2. At Skolen, ved alle til dens Raadighed staaende Midler, drager Omsorg for, at Troslivet styrkes hos de unge, og at den efter bedste Evne indenfor sit Omraade fjærner eller afkræfter alt, hvad der kan virke nedbrydende eller hæmmende i saa Henseende.
3. At Skolen bestyres af en Mand eller Kvinde (en ansvarhavende), der deler Samfundets Tro, og som samvittighedsfuldt vil vaage over, at Skolen efter bedste Evne løser sin Opgave i Overensstemmelse med Forældrenes berettigede Krav.

Skal den confessionelle Skole være en Sandhed og yde troende Forældre al den Hjælp, som den er i Stand til, er det altsaa ikke nok, at der gives Eleverne en Religionsundervisning i Overensstemmelse med Troslæren. Skolen bør tvært imod stræbe hen til, at ogsaa Undervisningen, især i Historie, Dansk og Sang, støtter Religionsundervisningen, og at den Aand, der er Troens Frugt og Bærer, ogsaa giver sig Vidnesbyrd i Skolens Tugt, Formaning og hele Virksomhed.

Hvor ofte er der ikke Anledning til at henvende sig til hele Klassen eller til den enkelte, enten i Klassen eller i Enrum, opmuntrende, advarende, formanende, og hvilken Mand eller Kvinde vil da ikke ofte føle dyb Trang til forinden at styrke Troens Kraft og Varme hos sig selv, for at den kan være med i Tiltalen og lede Ordet til den unges Hjærte og Sind med en højere Avtoritet, end et skrøbeligt Menneske kan have. Maa ikke enhver Bestyrer af en confessionel Skole — det være sig protestantisk, katolsk eller jødisk — være enig heri og erkjende det som en stor Synd imod den unge, naar Skolen uden for Religionsundervisningen stiller sig kølig eller indifferent til ham i religiøs Henseende, saa at han intet Sted i Skolen mærker, at det, som Hjemmet saavel som Religionstimen lærer ham som de første Sandheder og fremstiller som Menneskets

vigtigste Anliggende, ellers ikke har Betydning og Livskraft i Gjerningen.

Det er nemlig for en Børneskole et uerstatteligt Gode, at Skolen deler Tro med sine Elever og deres Forældre; at have Fællesskab i Livets højeste Anliggende knytter et Baand mellem Hjemmet og Skolen, hvorved hele Forholdet faar større Fasthed og Inderlighed; der faas derved lige som en højere Indvielse for deres fælles Gjerning. Og det er ogsaa ganske naturligt, at dette samstemmende Forhold indvirker paa Barnet i dets Forhold til Skolen; at det paa Skolen faar det bekræftet og ikke hører andet end, hvad troende Forældre holde for det højeste, giver hele Skolens Virksomhed en Tilforladelighed og Inderlighed, der er af stor Betydning for Elevens hele rolige, harmoniske Udvikling. Vi bør aldrig glemme, at her er Talen ene om, hvad der er Barnets naturlige Ret og Trang, og at alt, hvad Skolen gjør, sker ene for Barnets Skyld; al Overvejelse om, hvorledes Skolen bør indrettes og virke, bør gaa ud fra Barnets naturlige Ret og Trang og føre tilbage dertil; alle almindelige Diskussioner, der ikke hvile paa dette Grundlag, og som ikke gaa ud derfra og føre tilbage dertil, vedkomme ikke Skolen og er for den Kathedervisdom; den har kun pædagogiske og ikke videnskabelige Formaal og Forpligtelser. Den videnskabelige Forskning har kun Værd og Interesse for den, forsaavidt den har opklaret Resultater, som en pædagogisk Overvejelse finder brugbare for Gjerningen i Skolen. Troende Forældre af et hvilket som helst Trossamfund maa erkjende det som et stort Gode, at Børnene kunne søge en Skole, der hviler paa Grundlaget af deres Forældres Tro, og bør vel betænke sig, inden de lade dem søge Skoler, der hvile paa et andet Trossamfund.

Maa ikke troende protestantiske Forældre have store Betænkeligheder ved at lade deres Børn søge en jødisk eller katolsk confessionel Skole, selv om denne gav et oprigtigt ment Løfte om at vaage over, at Barnets religiøse Tro ikke skulde blive krænket, og maa ikke ogsaa troende jødiske og katolske Forældre føle tilsvarende Betænkeligheder ved at sende deres Børn i protestantiske Skoler?

Men netop disse uafviselige Fordringer, der af troende Forældre maa stilles til deres confessionelle Børneskoler, give den en saadan Karakter, at troende Forældre af en anden betydelig afvigende Confession ikke med god Samvittighed kunne benytte den for deres Børn, lige saa lidt som den confessionelle Skole kan være tjent med Elever af meget afvigende Trossamfund. Dette synes ogsaa erkjendt af troende Forældre; saa længe et Trossamfund er talrigt nok eller har Evne til eller dog fra Trossfæller paa andre Steder kan vente

Tilskud til at oprette de fornødne lavere og højere Skoler, mærkes der ikke særlige Ulemper; de fremtræde derimod stærkt, naar disse Betingelser fattes.

Dette erkjendes ogsaa i Lande, hvor de forskjellige Trosbekjendelser overalt ere meget stærkt blandede mellem hverandre, og hvor de enkelte Grupper ere ude af Stand til selv at oprette Skoler, der kunne tilfredsstille deres Trang.

I Lande, hvor slige Forhold ere meget bestemt udprægede, og hvor de selv nær beslægtede Trossamfund staa meget skarpt over for hinanden, har Trangen til confessionsløse Skoler gjort sig saa stærkt gjældende, at Lovgivningsmagten har maattet tage sig af Sagen ved Oprettelsen af slige Skoler og paataget sig den Forpligtelse at vaage over, at Skolen i sin hele Retning og indre Virksomhed er confessionsløs. Den Religionsundervisning, de enkelte Samfund kræve, ligger uden for disse Skolers Omraade, saavel med Hensyn til Indhold som Aand, og troende Forældre ere ikke berettigede til at stille Fordringer til en saadan Skole i Retning af Tro og Trosliv; de kunne i saa Henseende kun forlange:

1. At Skolen vaager over, at der intet læres eller forlanges, der krænker den Tro, i hvilken Børnene blive opdragne og andetsteds oplærte;
2. At Skolen bestyres af en Mand eller Kvinde, der er ansvarlig for, at der intet læres eller forlanges, der strider mod de enkelte Trossamfunds Bekjendelse, som søge Skolen.

Det ses jo let, hvor forskjellig den confessionsløse Skole er stillet i Sammenligning med den confessionelle i religiøs Retning. I alt øvrigt have disse Skoler derimod en positiv Opgave; thi af dem som af enhver god Børneskole maa det forlanges, at de virke i human Aand, at de bidrage til at vænne Eleverne til Flid, Lydighed, Sanddrthed og overhovedet til gode Sæder, og at hele Undervisningsstoffet vælges og gives Form med det bestemte Formaal derved at ville vække, styrke og forædle Erkjendelsen, Følelsen og Viljen, og at yde Eleven den fornødne Hjælp til at kunne arbejde en Personlighed op i sig og desuden at sætte ham i Stand til paa de højere Trin at kunne tilfredsstille de Fordringer, som det offentlige har opstillet som Betingelse for Afgangsprøven enten i Latin- eller Realafdelingen. Og det er sandelig et ganske godt Arbejde, der foreligger hver Skole; dens Gjerning kan have stor Betydning for Eleven.

Vende vi os nu specielt til de faktiske Forhold i vort eget Land, da har Trangen til confessionsløse Skoler ikke vist sig synderlig stærk; paa de lavere Trin have vel alle fra Folkekirken

afvigende Trossamfund deres særlige confessionelle Skoler, og Katolikkerne have en særlig Latinskole.

At Jøderne hos os ikke have følt Trang til at have en særlig Latin- og Realskole og højere Pigeskole, er paafaldende; det mangler dem jo ikke paa Betingelserne til at oprette en fuldstændig og velordnet Skole i disse Retninger, og paa fortrinlig begavede Lærerkrafter vil det næppe komme til at skorte dem. Efter den Erfaring, jeg har gjort i mange Aar, er den Overbevisning mere bleven modnet hos mig, at jødiske Børn vilde være langt bedre tjente dermed end med at gaa i confessionelle christelige Skoler, selv om der værnes nok saa omhyggelig om dem.

Uagtet der altsaa ikke har udtalt sig stærk Trang til en confessionsløs Skole, kan jeg dog ikke skjønne andet end, at den maa være til Stede i større Udstrækning, end den har givet sig til Kjende, og at Staten vilde handle klogt og humant ved at give sit Samtykke til, ja endog om fornødent fremhjælpe Oprettelsen af en confessionsløs Latin- og Realskole og højere Pigeskole. Den confessionelle Skole vilde ogsaa være tjent dermed; thi den Uvilje, der ofte rammer den evangelisk-lutherske Skole, turde tabe sig, naar ogsaa mindre Trossamfund, der ikke kunne oprette hverken lavere eller højere confessionelle Skoler, dog kunde sende deres Børn i en god confessionsløs Skole, og de bekjendelsesløse maatte da ogsaa føle sig nogenlunde tilfredsstillede.

Folkekirkens Medlemmer have det store Gode, at der overalt i Landet findes saavel lavere som højere Børneskoler, der støttes og opretholdes af Kommunen eller Staten, og i hvilke den evangelisk-lutherske Tros lære danner Grundlaget for al religiøs og sædelig Paavirkning. Til dem slutter sig jo desuden en Mængde af det offentlige anerkjendte og controllede saavel lavere som højere private Skoler. Folkekirkens Medlemmer ere altsaa særlig begunstigede frem for alle andre Trosbekjendere. Alle disse Børneskoler ere altsaa confessionelle, og de Fordringer, der maa stilles til den confessionelle Skole overhovedet, have ogsaa deres fulde Berettigelse for det evangelisk-lutherske Trossamfunds offentlige og private saavel lavere som højere Skoler. Og denne Berettigelse er saa utvivlsom afgjort, at en Forhandling derom vil være ørkesløst Tidspilde. Der kan være Tale om, hvorledes disse Skoler fyldigere kunne løse deres Opgave i religiøs og sædelig Henseende, og Forhandlinger i saa Henseende kunne være ønskelige og gavnlige, og enhver samvittighedsfuld Lærer og Bestyrer vil med Tak og Glæde søge at gjøre de vunden Resultater frugtbringende for Skolen; men Grundvolden kan ikke rokkes. Det bør derhos ikke overses, at her

jo ikke blot er Tale om Lærdom, men ogsaa om Livet, ikke blot om Bogstaven, men ogsaa om Aanden. Lige som Solen ikke alene giver Lys, men tillige Varme, Liv og Frugtbarhed, saaledes skal ogsaa den christelige Tros- og Sædelære ikke blot give Eleverne en Oplysning i Lighed med en hvilken som helst anden, men den skal ogsaa søge at bringe Troens Foraarsgrøde i det unge Hjærte. Dette er i Overensstemmelse med Christendommens inderste Væsen og Sandhed, det døbte Barns uforkrænkelige Ret og dybeste Trang.

Efter bedste Evne, Viden og Samvittighed at medvirke til, at dette Maal naas hos Barnet, er enhver evangelisk-luthersk Skoles helligste Pligt og største Ansvar; derom kan og bør der ikke være Tvivl hos nogen, der vil bestyre en saadan Skole, og dette bør respekteres af enhver.

At forandre dette Grundlag, at beklippe og afdæmpe Fordringerne, saa at vel Bogstaven og Lærdommen findes, men uden for Religionstimen Aanden fornægtes, uden at der gives en utvetydig og utilsløret Erklæring om, at dette sker, er ligefrem Brud paa Tro og Love; thi evangelisk-lutherske Forældre og foresatte ere berettigede til at vente og forlange, at enhver af deres Skoler samvittighedsfuldt stræber efter, at dens Opgave i religiøs-sædelig Retning løses redelig paa det givne Grundlag i Aand og Sandhed, vel erindrende Herrens Ord: Hvo der ikke er med mig, er imod mig.

Der kan ikke næres Tvivl om, at troende Forældre samstemme med de her fremsatte Anskuelse, og, naar vi ikke offentlig have udtalt os om denne Gjenstand, uagtet gjentagne offentlige Opfordringer, saa har det ene sin Grund i, at vi vare os bevidste ikke at have givet Anledning til at nære Tvivl om Skolens Opfattelse af sin Opgave i sædelig religiøs Retning; tidligere Hefter indeholde desuden gjentagne Udtalelser om Skolens Stilling, Læremidler og Virkemaade, saa at det ikke kunde antages, at nogen af de Forældre, der have sluttet sig til Skolen, ventede en særlig offentlig Udtalelse af os. At Bestyrere af protestantiske Skoler ikke føle særlig Trang til at deltage i en offentlig Forhandling, hvor der stilles Spørgsmaal under Debat, der for den er og maa være en afgjort Sag, synes at være ganske naturligt, saa meget mere som Referater af Forhandlingerne gjengives i Dagspressen og bringes i hvert Hus og saaledes ogsaa fremlægges for Børn, og det ofte i en hensynsløs lidenskabelig Form, der let kan virke til Forargelse for Barnet eller dog kan vække en Uro og Tvivl, som den unge endnu mangler Modenhed til at kunne magte. Det er sandelig lettere at rive ned end at bygge op; men hvad gives der Barnet i Erstatning for, hvad det mister?

Hvad der giver Spørgsmaalet om Skolens Forhold til den religiøse sædelige Opdragelse sin særlig høje Betydning, er den Omstændighed, at Skolen og Hjemmet her mødes paa en langt inderligere og langt mere ansvarsfuld Maade end paa hvilket som helst andet Punkt i den fælles Gjerning, og at en gjensidig Forstaaelse i dette Barnets højeste Anliggende er frem for alt den første og vigtigste Betingelse og Grundlaget for al Samvirken.

Naar Skolen saa bestemt vedkjender sig sit Ansvar med Hensyn til Barnets religiøse sædelige Udvikling, saa ligger det jo nær at spørge, om Skolen da virkelig ogsaa kan udrette noget i den Retning, saa at det med Rette kan siges, at den stræber efter at hvile paa et christeligt Grundlag. Der næres vel ingen Tvivl om, at Skolen kan bidrage til at vænne Barnet til Sanddruhed, Opmærksomhed, Flid, Selybeherskelse, Tjenstvillighed, og at den kan modvirke slette Tilbejeligheder i disse og lignende Retninger. Tvivlen kommer vel først, naar man spørger, om Skolen kan medvirke til, at Trosevnen hos den unge vækkes og befrugtes. Da er der vel den, der mener, at Skolen intet formaar, og at det store Apparat, Skolen anvender, her er magtesløst, lige som der er andre, der vente alt af Skolen.

Begge disse Anskuelser turde være lige fejlagtige, men den sidste vil være den fordærveligste. Det bør jo altid drages i Forgrunden, at Skolen i ingen Retning arbejder saaledes sammen med Hjemmet som i denne, og at her i særlig Betydning er Tale om gjensidig støttende Sammenarbejden. Her er ikke Tale om, at Skolen ene skal løse denne Opgave, ej heller, at den væsentligste og vanskeligste Del af Ansvaret hviler paa den, her spørges kun, om den kan yde en Hjælp og være en Støtte med Hensyn til Troslivet hos den unge. Se vi nu paa de Virkemidler, der staa til Skolens Raadighed, da fremføre vi først og fremmest Ordet, der direkte fremstiller hele den hellige Historie og forkynder Budskabet om Guds Naade og uendelige Kjærlighed. Kan da vel Barnet ved en troende Lærers Haand vandre fra Edens Have til Sinai, fra Sinai til Bethlehem og fra Bethlehem til Golgatha, uden at Hjærtet gribes og befrugtes, uden at Trangen til i Salmesang og Bøn at tolke, hvad der rører sig i Hjærtet, Trang til sammen med Forældrene at søge Guds Hus, Trang til at bekræfte Daabspagten og at komme til Guds Bord?

Den troende Lærer kan ogsaa ved Undervisning i Historie og Dansk finde naturlig Lejlighed til at styrke og befrugte, hvad der i den direkte Forkyndelse vækkes.

Det andet Virkemiddel, Skolen har, er Tugten og den Aand, hvoraf hele Gjerningen i dybeste Grund bæres.

Er det Troens Aand, der gennemsyrrer al Gjerning, saa vil den ogsaa have en styrkende og opdragende Indflydelse saavel paa Læreren som ogsaa paa Eleven og ligeledes give Tugten sit Præg og Lykke til, naar den belejlige Time er kommen, at vække den unges Sind til Anger og gode Beslutninger, at styrke Samvittigheden.

Kommer nu hertil Indøvelse i de før nævnte Retninger, i Flid, Opmærksomhed, Sanddruhed o. s. v., der jo alle direkte eller indirekte kunne bidrage til, at den unge kan vinde Herredømme over sig selv og Evne til at staa imod Fristelsen, saa maa det dog vel indrømmes, at Skolen ogsaa kan være Hjemmet en Støtte m. H. t. Barnets religiøs sædelige Opdragelse. Og, jo stærkere Troslivet bliver i Skolen, des fyldigere vil den støtte Hjemmets Gjerning.

Hvad Skolen derimod i religiøs Henseende direkte kan virke ved Exemplet, er kun ringe imod, hvad Hjemmet skal udrette ved dette sit mægtige Opdragelsesmiddel; men, da Opgaven er saa ansvarfuld, bør dog Skolen befitte sig paa ogsaa efter Evne redelig at yde sit Bidrag. Den enkelte Lærer vil endda ikke have saa ringe Lejlighed til at styrke den moralske Vilje hos den unge ved, at det bliver synligt for ham, at hele Lærerens Gjerning er et Udtryk for sædelig Alvor og Kjærlighed til Barnet, at det saaledes ikke blot er en udvortes Gjerning, men en indvortes, der udføres under Ansvar og Samvittighedens Herredømme. Deri kunne og bør alle være med, selv om Aandslivet næres af andre Kilder end de christnes, og der er ingen Grund til at frygte, at en alvorlig Lærer, der elsker Barnet, vil svække dets Troskyldighed og Tillid, hvorledes han end maatte være stillet i religiøs Henseende, hvilket ogsaa vor Erfaring hidtil har bekræftet.

Uagtet der i de foregaaende Antydninger kun er Tale om Skolen, bør det dog haves i Erindring, hvilken stor Hjælp ogsaa Kirken kan yde Hjemmet med Hensyn til Barnets religiøse Opdragelse.

Er end Gudstjenesten i Kirken end ikke beregnet paa de unge, og faar end Barnet ikke strax alt med, saa ydes der dog saa meget, der kan gjøre Indtryk og vække og befrugte den religiøse Stemning, at det vilde være uforsvarlig handlet ikke at lade Børnene deltage i Gudstjenesten i Kirken. Det vil ogsaa her bekræfte sig, hvad Digteren derom siger:

Was kein Verstand der Verständigen sieht,
das schaut in Einfalt ein kindlich Gemüth.

Jo ældre Barnet bliver, des mere vil det ogsaa modnes for Kirkens fulde Paavirkning og Menighedslivet. Og, naar den Tid kommer,

hvor Barnet skal forlade baade Hjemmet og Skolen og paa eget Ansvar arbejde paa sin Selvopdragelse ogsaa i religiøs Henseende, hvilken Velsignelse vil det saa ikke være for den unge, naar han fra Hjemmet medtager Trangen til at holde Hviledagen hellig. Meget kan der gaa tabt i Livet, men hvad der holder sig længst og kraftigst, ja hvad der endnu har Livskraft og vækker Glæde i de gamle Dage, er de lykkelige, fuldbaarne Barndoms minder. Og hvor mangt et ungt Menneske, der har forvildet sig, er ikke blevet frelst fra Fortabelsen og ført tilbage paa den rette Vej ved den vidunderlige Kraft, der ligger i Barndoms minderne.

Naar det unge Menneske ser sit Hjem, sin Skole og den Kirke, hvor hans Hjærte tit er blevet grebet og løftet, saa vil det ikke være et blot ydre Syn, men et aandeligt, der vil berøre hans Samvittighed og hele Sjøeleliv. For Barnet vil det være et stort Gode, naar Skolens Stilling er saaledes, at den med Hjemmet og Kirken virker paa samme faste Trogrund, og naar den unge kan forlade Skolen med den Overbevisning, at det virkelig var saaledes.

Frugten af en saadan trofast Sammenarbejden i Troens Tjeneste vil nok vise sig hos den unge tidligere eller senere og vil med Guds Hjælp aldrig udeblive.

Opdragelse kræver Selvopdragelse.

Af alle vore Erindringer ere ingen mere varige og dybe end Barndomserindringerne. For høje og lave, lærde og læge, Mænd og Kvinder ere de første Erindringer ogsaa de kjæreste og de sidste. Barndomstiden er i Erindringen den altid friske, grønne Oase. Med hvilken Taknemmelighed velsigne vi ikke den Haand, der formaaede atter at føre den vildledte Kraft paa rette Vej, der atter vidste at bringe Harmoni i det barnlige Sind, og der fremkaldte de Idealer, der tændte den ungdommelige Begejstring og gave os Kraft til ungdommelige, barnlige Ofre og Anstrængelser, som ofte vare saa store og inderlige, at vi nu tit med Længsel maa se tilbage paa hine barnlige Kampe, og med Sorg over, at saa mange af de Blomster, der dengang spirede frem, siden ere visnede. Og naar vi

*) Efterfølgende Antydninger, hvorved det foregaaende ønskes suppleret, ere en noget udvidet Gjengivelse af Udtalelser i „Hjemmet og Skolen“ fra 1859.

læse store Mænds »Erindringer«, »Selvbekjendelser«, »Hvad jeg oplevede«, »mit Livs Æventyr«, faar man da ikke næsten altid Fornemmelsen af, at disse Mænd ere livligst og fortælle bedst, hvor Barndomserindringerne gjøre deres Ret gjældende. Sandelig det Menneske er at beklage, der ingen Barndomserindringer har at kunne kvæges ved, og for hvem Barndommen kun er belærende ved smertelige Erindringer.

Ligesom vi nu kaste Blikket tilbage paa vor egen Barndom, saaledes ville jo ogsaa engang vore Børn og den os betroede Ungdom se tilbage paa deres Barndom, med Glæde, naar de standse ved et Moment, der hjalp Livet frem i en god Retning, med Sorg, naar en spæd Spire blev traadt under Fødder. Og er der da for alle os, der dele Ansvaret for Ungdommen, noget fælles Ønske, som næres med større Inderlighed end dette: at Barnet maa modtage velsignelsesrige, kjære Erindringer baade fra Hjemmet og Skolen?

Det er vel saa naturligt, at mangt et bekymret Gemyt spørger, hvad der da er at gjøre for at fyldestgjøre det Ansvar, Opdragelsen og Undervisningen paalægger, for at give Ungdommen befrugtende Erindringer? Sandelig et indholdsrigt og vigtigt Spørgsmaal!

Det er ved Besvarelsen af dette Spørgsmaal en saare heldig Omstændighed, at Erindringen om Barndommens lykkelige og ulykkelige Timer altid bliver ved at staa levende for os. For dem, der have med Opdragelse og Undervisning at gjøre, faar denne Omstændighed særlig Betydning, fordi disse Erindringer foruden de oplivende Momenter, de indeholde for enhver, tillige i høj Grad kunne lette os saavel Forstaaelsen af den barnlige Natur som en rettelig Vurdering af de enkelte Midler, der anvendes i Opdragelsen og Undervisningen. Naar vi spørge os selv, hvad der var Aarsag til, at nogle af Ungdomsspirerne kunde vinde Styrke og komme til Modenhed, medens andre manglede Livskraft og derfor visnede, saa vil Erindringen i mange Tilfælde give os et vejledende og advarende Svar. Med slige Erindringer som Baggrund fremsættes da ogsaa efterfølgende Bemærkninger og i Haab om, at den ærede Læser vil vurdere dem i sine egne Erindringers Belysning.

Der er en Lov, som viser sin fulde Gyldighed saavel i Hjemmet som ogsaa i Skolen: Ingen kan give eller fremhjælpe, hvad han ikke selv har. Dette have vi alle erfaret, og det stadfæstes daglig, og hvem af os er ikke bleven og bliver endnu uafbrudt nødsaget til at stræbe efter at erhverve sig det, der nødvendigen skal

bruges i vor Gjerning i Hjemmet eller i Skolen, og som Erfaringen har lært os, vi manglede. Ja visseligen, i denne vor Gjerning have vi fundet og erfare vi daglig, at Opdragelse kræver Selvopdragelse. Det er jo en simpel Sandhed, som ingen benægter, men som dog saa tit bliver glemt under Opdragelsen. Da den fremhævede Sætning er af overordentlig stor Vigtighed, indeholder Opdragelsens Hjørnesten, saa turde det ikke være overflødigt at dvæle noget derved.

Hvor ofte overraskes ikke den unge Moder og lykkelige Fader ved den første Glimten i Barnenaturen, hvilken Rigdom af Kræfter og Anlæg opdages der ikke. Men, hvor meget der end faas Øje for, saa overses dog ofte, saare ofte en Evne, der udvikler sig hos Børnene tidlig og stærkt, et umiddelbart Skjøn for, hvad der i Forhold til dem er sandt eller paataget. Dette Skjøn synes givet Barnet som et naturligt Værn i dets ellers saa værgeløse Tilstand. Det synes kun at være et foreløbigt, barnligt Organ, særlig bestemt til at gøre Tjeneste i Barndomsalderen, medens det siden i en mere udviklet Tilstand afløses af Reflexionen. Vel virker det naive Skjøn kun i en begrænset Kreds, men indenfor denne ogsaa med Instinktets Skarphed og Sikkerhed. Ved Hjælp af det naive Skjøn opfatter Barnet meget tidlig sine Forældres og Læreres Personlighed og Ejendommelighed. Barnet opdager snart, naar og hvor Gærdet er lavest, om noget er sagt paa Skremt eller for Alvor, og det ved at indrette sin Handlemaade derefter med en sjælden Bejelihed.

Det naturlige Barneliv kræver et frisk, frejdigt og fremfor alt et sandt indre Liv hos dem, der ville paavirke det, det har ingen Respekt for udvortes Talemaader, med hvor megen Salvelse de ogsaa fremføres. Fremfor alt have Kjendsgjæringer, Exemplet, en stor Indflydelse paa Barnet; det opdager snart, naar Ordet og Handlingen ikke staa i Samklang med hinanden hos dets Omgivelser, og naar Fordringen, der rettes til det, ikke bliver baaren af en sand Personlighed. Denne har let ved at beje og beherske Barnets Sind. Medens Barnet ikke viser Tilbejelihed til godvillig at adlyde en ubestemt og usikker Karakter, lader det sig villig og gjærne beherske af en udpræget Personlighed, og det uagtet den sidste ofte har langt færre elskværdige Egenskaber end den første. Sandhed, Inderlighed og Bestemthed ere Egenskaber, som have stor Magt over Barnet. Denne Erfaring have vi vel alle gjort og mærket, at man maa være mere paa sin Post lige over for Børn end i Samlivet med voxne, at hine ofte ere ganske anderledes fine Iagttagere end disse og langt mindre lade sig nøje med Skinnet.

Der henpeges kun paa disse Erfaringssandheder, fordi de for-

mentlig stadfæste Nødvendigheden af, at Selvopdragelsen maa gaa forud for Opdragelsen. Alle Forsøg paa at omgaa denne Fordring føre hverken i Hjemmet eller i Skolen til tilfredsstillende Resultater. En Moder, der, selv jævn og ukunstlet, gennemfører, hvad hun forlanger af sine Børn, der er sikker i, hvad hun vil, og er dybt gennemtrængt af Nødvendigheden af at ville det saaledes og af, at Børnene gjøre det saaledes, vil sjældent finde Aarsag til Klage over Ulydighed. Ligesaa er det med Faderen og Læreren. Men, vil Moderen ikke selv gennemføre Fordringen, hun stiller til Barnet, roser hun i Dag, hvad hun laster i Morgen, forbyder hun noget i den ene Time, som hun rolig ser paa i den næste Time, saa stiller Forholdet sig væsentlig anderledes, saa kan hun stille Fordringen ti, ja hundrede Gange, og hun vil være lige saa nær, som da hun stillede den første Gang.

Hvad Indflydelse skal det have paa Datteren, naar Moderen advarer hende mod Forlystelsessyge, nægter hende at besøge en eller anden Veninde, at komme til dette eller hint Børnebal, medens hun selv griber enhver Lejlighed til at komme ud, og medens Lejligheden saa hyppig benyttes, at det huslige Samliv øjensynlig kommer i Forfald derved. Ville Døtrene med Ærbødighed høre paa en Formaning til Nøjsomhed og Tarvelighed, naar Moderen for fulde Sejl gaar efter den hurtig skiftende Mode, og naar alt i Huset bærer Præg af og gaar ud paa et fornemt, opstyltet Skin. Lige saa lidet vil det vel virke, naar Faderen anbefaler Maadeholdenhed, Selvheherskelse, Arbejdsomhed, medens han ikke selv kan modstaa den Fristelse, hans Livretter have for ham, medens han ved den mindste Anledning kommer i overvættets Vrede og idelig klager over Livets Meje og Besvær. Naar Faderen forlanger Imødekommen, Venlighed, Kjærlighed og Hengivenhed hos Børnene, saa vil denne Fordring vel kun frembringe et Vrængbillede af alt dette, naar han selv er kold og frastødende og ikke viser Hjærte for Barnets Angiggender, ikke kan afse Tid til at hengive sig til og beskæftige sig med Børnene. Lige saa magtesløs er jo Opdragelsen paa det religiøse Gebet, naar det religiøse Liv mangler hos den, der har Ansvaret.

Her er det, Hjemmets vanskelige Opgave og store Ansvar ligger. Det er Exemplet paa Troens Liv og Magt, som kun Hjemmet kan yde i sin hele Fylde og Inderlighed, og der først kan give den direkte Forkyndelse den rette Anskuelighed og udrette det vidunderlige, at Barnet kan tro, hvad det dog med Forstanden ikke kan begribe.

Har Barnet set Troens Kraft hos sine nærmeste og kjæreste,

t. Ex. i de tungeste Tilskikkelser, hvor kun Troen kan holde oprejst, saa vil den unge i Religionstimen, naar den tredje Bøn omtales og Herrens eget Exempel fremstilles, hos den unge finde en Baggrund i Erindringen, der vil give Ordet den sande Livskraft. Og Ordet i Skolen vil saa for den unge være den rette Forklaring over hvad det var, der atter i Hjemmet gav Trøst og Frejdighed i de tunge Timer.

Eller, for at tage et andet Tilfælde, Læreren forklarer Matth. 6, 33: „Men søger først Guds Rige og hans Retfærdighed, saa skulle og alle disse Ting tillægges Eder.“ Hvorledes vil en Lærer ved denne Forklaring være stillet til en Elev, i hvis Hjem der kun er Tanke for det timelige, og hvor alle Bestræbelser kun gaa ud paa at erhverve denne Verdens Skatte som det bedste, der kan efterstræbes og erhverves. Der arbejdes og arbejdes endog strængt, men til alt, der hører Guds Rige til, mærkes der intet, der hverken bedes eller takkes; den udødelige Sjæl tvinges til at finde Hvile alene i det verdslige og i verdslige Nydelser.

Det er vel af sig selv indlysende, at derimod en Elev er ganske anderledes stillet, naar han kommer fra et Hjem, hvor det verdslige vurderes og efterstræbes som det forkrænkkelige og underordnede, hvor der kun arbejdes for at leve, men hvor man ikke lever for kun arbejde i det verdsliges Tjeneste, hvor det ikke er Omsorgen for det timelige, men ene Omsorgen for den udødelige Sjæl, der saa ofte frembringer dyb Bekymring. Her er det jo øjensynligt, at Hjemmet virker med Skolen.

Og saaledes er det paa hele Troens Omraade, at Hjemmet og Skolen naturligen skulde virke sammen: Hjemmet giver Exemplet og Anskuelsen, Skolen fører Barnet til Troens Kilder, for at Barnet der kan finde Forklaringen.

Det er jo indlysende, at alle Skolens Bestræbelser i religiøs Retning ville tabe deres bedste Del, naar de ikke støttes af Exemplet i Hjemmet, der skal give Forklaringen og Bekæringen den rette Livskraft hos den unge.

Ordet kan atter glemmes, og Virkningen, det har haft i Timen, kan igjen tabe sig, men de Indtryk, Exemplet i Hjemmet gjør paa den unge, bevares hele Livet igjennem.

Sandelig, det er et stort Ansvar, Hjemmet bærer, og en saare vanskelig Opgave, det har at løse. Gives der noget i Livet, der er vanskeligere end at bekæmpe og forandre sit Sind og faa Herredømme over end Kjød og Blod. Derfor er det jo forklarligt, at vi ofte, ja saare ofte fristes at hjælpe os med Ordet, uagtet vi ret godt ere os bevidste, at Exemplet vilde være uendelig meget bedre.

Men det bør derhos heller ikke overses, at Hjemmet i og med Fader- og Moderkærligheden har faaet en sand Guds Gave. Denne Kærlighed kan faa en vidunderlig Magt over vort gjenstridige Sind og give vore Beslutninger større Fasthed og kan hjælpe os til at faa Herredømme over Kjød og Blod. Hvad vi hidtil ikke magtede enten at undgaa eller efterstræbe for vor egen Skyld, det gjøre vi nu for Barnets Skyld.

Hvor mangen Fader og Moder har ikke fundet med inderlig Glæde og Tak til Gud, at de ved at yde have modtaget, og at Børneopdragelsen for dem selv har været den frugtbarste og mest lønnende Gjerning, de have udført i Livet.

Og for Skolen stiller det sig jo heller ikke anderledes, end at ogsaa Exemplet og Personligheden har den største Betydning for Skolens Gjerning. Vel er det ikke direkte i religiøs Henseende, men aldeles fremherskende i moralsk og human Retning, at Exemplet her har Betydning. Det er ogsaa langt lettere at være en fortrinlig Lærer ogsaa m. H. t. Exemplet, Børnene modtage, end det er for den troende christen at være m. H. t. Exemplet en fortrinlig Fader eller Moder. Det er derfor ogsaa i sin Orden, at der hos Børnene m. H. t. Exemplet stilles strængere Fordringer, end der kan stilles til Hjemmet. For Skolen gjælder ogsaa den Lov, at ingen kan give eller fremhjelpe, hvad han ikke selv ejer, ingen har Ret til at sige: gjør efter mit Ord, men efterlign ikke min Gjerning! Exemplet og hele Personligheden har her en afgjørende Betydning. En god Lærer er kun den, hos hvem den pædagogiske Begavelse og methodiske Sikkerhed støttes af en stræng Pligtopfyldelse af alt, hvad en harmonisk Samvirken i Skolens Tjeneste kræver. Den, der synder derimod og kun vil have sin Lov i sig selv, afkræfter ikke alene sin egen Gjerning, men gjør det ogsaa vanskeligere for Medlærere at udrette alt, hvad de ellers have kunnet. Respekt for Pligten kan ikke fremkaldes hos de unge, uden at Læreren giver Exemplet i saa Henseende. Nogle konkrete, i Flæng valgte Exempler, vil jo let oplyse det. Hvad Virkning skal det have, at en Lærer forlanger udelt Opmærksomhed, naar han selv med sine Tanker kun er halvt ved Undervisningen eller vel endog er beskæftiget med noget uvedkommende; at en Lærer forlanger en høflig, ærbødig Adfærd og god Holdning hos Eleverne, naar han selv er hensynsløs i sin Tiltale til Børnene og efterladende i sin egen Stilling. Kan en Lærer vel med nogen Ret og Udsigt til Virkning tiltale Børn for at komme for silde, naar han selv som oftest kommer sildigere end den sidste. Vil det ikke være en Urimelighed at forlange, at Børnene skulle have Interesse for Undervisningen og med Omhyggelighed forberede sig

til den, naar man selv kjeder sig ved Undervisningen og ikke har haft Lyst eller Stunder til omhyggelig Selvforberedelse. Det er jo Lærereis Pligt at bringe Børnene til at holde sig Skolens Orden efterrettelig; men hvorledes vil han være stillet i saa Henseende, naar han selv idelig gjør Brud paa denne Orden. Kan en Lærer, der selv nærer Forkjærlighed for en Del Elever, som han omfatter og behandler med Kjærlighed, danne Skolens Solskin, besvære sig over, at de Elever, der altid ere i Skygge, vise mindre Modtagelighed, Lydighed og Hengivenhed end de andre, medens Læreren dog vel burde være sig bevidst den pædagogiske Regel, at der, hvor Naturbunden er vanskeligst, er Solskinnet mest paatrængende. Alle disse Modsætninger kunne jo kun tjene til at nedbryde Avtoriteten og at modvirke Skolens opdragende og undervisende Virksomhed og stadfæste det rigtige i, at Opdragelsen langt mere fremmes ved Exemplet end ved Forskrifter, og at ogsaa for Skolens Vedkommende Selvopdragelsen maa gaa forud for Opdragelsen.

Der er vel ingen, der benægter, at den daglige Gjerning vilde bære bedre Frugter, at Klager vilde undgaas, naar hin Sætning for Alvor blev gennemført og respekteret. Der kunde anføres mangfoldige Erfaringer, der vise, hvilket daarligt Resultat der kommer frem, naar den er ubestemt, vxlende og svag, der skal lede og styre Børnet: det hjælper sandelig ikke engang imellem at give den strænge, naar man til daglig Brug er løj og uden Kraft. Naar en Lærer ikke magter en Klasse, som hos andre Lærere vise en ulastelig, ja vel endog rosværdig Opførsel, saa er det et sikkert Tegn paa, at Fejlen er hans, at der mangler ham noget. Det vilde være forgyæves, om han ved Hjælp af en anden Avtoritet vilde støtte sin egen, naar han derhos undlader at erhverve de manglende Egen-skaber. Meget kan der gøres for at lette en begyndende Lærer et heldigt Udfald af hans Virksomhed, men en Fordring kan ingen tage fra ham: at han i sig selv udvikler en Personlighed, der ved, hvad den vil, og der vil, hvad den ved.

Ja sandelig, den daglige Gjerning vilde bære bedre Frugt, naar Selvopdragelsen var bedre.

Jeg kan dog ikke forlade denne Sætning uden at gjøre opmærksom paa den velsignede Eftervirkning, som denne Sandheds Efterlevelse giver. Er der noget, der binder Forældre og Børn sammen, saa er det dette, at Haabets, Visdommens og Troens Kilder ere fælles for dem, at de have fælles Maal og tillige fælles Vej, naar de agte at naa Maalet: at Opdragelse kræver Selvopdragelse. De Børn, der nu ere betroede vor Omsorg, de staa jo om nogle Aar Side om Side med os, paa eget An- og Tilsvaer deltagende i Livets

Kamp og Stræben og underkastede Livets evige, guddommelige Love og vore fælles Salighedsvilkaar. Det Barn, der i Dag iredt-sættes af Faderen, er om nogle Aar Faderens betroede Medhjælp eller Moderens Støtte og begges Ven; den Elev, der i Dag endnu sidder paa Skolebænken, er maaske om nogle Aar en af Skolens Lærere og sine egne Læreres Medlærer, deltagende i Ansvaret og og underkastet den Fordring, at Opdragelse kræver Selvopdragelse. Vilde det ikke være en stor Ulykke, naar vore Børn eller Elever i deres modne Alder skulde opdage, at det var en for os selv gold Theori, med hvilken der gjordes et Forsøg paa at opamme dem, og at de strænge Ord eller højtidelige Talemaader, med hvilke de bleve iredt-satte og henviste paa den rette Vej, kun vare Talemaader uden Kraft og Betydning for vor egen Tilværelse. Hvorledes ville vi hver staa for vore Børn, og med hvilke Følelser ville de staa for os. Vil ikke det unge Menneskes Tro paa Livet og Mennesket faa et ofte ulægeligt Knæk, naar han opdager, at de, der stode ham nærmest, dreve et letfærdigt Spil med de højeste Sandheder, og at der ingen Alvor var i vort eget Livs Bestræbelser. Og hvad bliver der saa af de glade Barndomserindringer, der skulde husvare ham? Fra en yndig Drøm er han jo vaagnet til en vederstyggelig Virkelighed. Hvor ganske anderledes heldigt er det unge Menneske stillet, der finder stadfæstet, hvad han altid troede, at hans Barndomsvogtere mente det ærlig og ikke alene anbefalede Troskaben som den højeste Dyd til ham, men ogsaa selv for Alvor strede for at findes tro. Saa maa han gjerne se vore Fejl, se dem lige saa klart som vi selv; hans Kjærlighed til os bliver derved ikke brudt, men vil kaste sin Kaabe over vor Svaghed. Han vil vedblive at elske os uagtet vor Svaghed. Vor egen Sorg derved vil indvirke forsonende paa ham, og den vil, netop fordi den er i Selvopdragelsens Retning, i Kraft af Kjærligheden gjøre ham det lettere at undgaa denne Svaghed. Og hvilken Virkning af Opdragelsen kan vel være mere velsignet end denne Eftervirkning. Klagerne over Børns eller Elevers Utaknemmelighed ville blive færre, eftersom Antallet paa dem forøges, der lade Selvopdragelsen gaa forud og jævnsides med Opdragelsen.

Den højere Privatskoles økonomiske Vilkaar.

Efter de Erfaringer, jeg ofte har gjort, haves der paa mange Steder en meget fejlagtig Opfattelse af de økonomiske Vilkaar, under hvilke den højere Privatskole virker; det antages nemlig ofte, at en Skole, t. Ex. denne, efter Elevantallet og Skolepenge at regne, maa give et betydeligt aarligt Overskud, saa at dens Bestyrer i Tidens Løb maa samle sig en klækkelig privat Formue.

Det vil derfor vistnok overraske mange, naar jeg i de 26 Aar, i hvilke jeg har baaret det økonomiske Ansvar her ved Skolen, ikke har set Spor til den Formue, der maatte danne sig ved det formentlige aarlige betydelige Overskud. Denne Udtalelse skal ingenlunde indeholde en Beklagelse, den betegner kun et sandfærdigt Faktum, som for Resten slet ikke overrasker mig, da jeg aldrig har efterstræbt andet end Ligevægt imellem Indtægt og Udgift og altid har været meget vel tilfreds, naar dette lykkedes, hvad der ikke altid var saa let.

Hvo der vil sætte sig det til Opgave, ved sin Livs Gjærning at erhverve sig saa stor Formue, som Lykken er til, bør ikke vælge at blive privat Skolebestyrer, thi som saadan kan han ikke samle liggende Fæ, naar han ikke vil svinge sin Opgave og fornægte velbegrundede humane Hensyn til sine Medarbejdere. For at gjøre det for mange vistnok utrolige, at Skolen ikke giver mindste Overskud, ja ikke engang kan danne et Reservefond til uforudsete Udgifter, noget mere antageligt, tillader jeg mig at henvise til Statskolernes økonomiske Stilling i Sammenligning med den private Skoles.

Opgaven, der skal løses, er ens for begge Arter af Skoler, men der er den store Forskjel, at ved den private Skole maa al Udgift dækkes af de Skolepenge, der udredes, hvorimod disse ved de offentlige Skoler kun udgjøre en større eller mindre Del af det, der udkræves, medens det resterende tilflyder dem af andre Kilder*).

*) Forholdet imellem disse Skolers Behov i det hele og den Del deraf, der indkommer ved Skolepenge, ses bedst af efterfølgende Oversigt, som en af Skolens Lærere, Hr. Schiødt, har haft den Godhed at udrage af Regnskabsaflæggelsen for 1878—79.

Den lærde Skole i	Skolens Behov	Skolepenge
Aalborg	44308 Kr.	9778 Kr.
Frederiksborg	34935 -	6700 -
Horsens	32693 -	6471 -
Metropolitanskolen	45736 -	21871 -
Nykjøbing	34776 -	5016 -
Odense Kathedr.	48794 -	13549 -
Ribe	36509 -	5139 -
Roeskilde	47819 -	13407 -
Viborg	36700 -	6329 -

Og at der ved Statsskolerne ikke opføres unødvendige Udgifter, derfor er jo den Omstændighed en Borgen, at al Udgift bevilges, og hele Regnskabsvæsenet controlleres af Skolens højeste foresatte. Skulde disse Skolers økonomiske Behov ene tilvejebringes ved Skolepengene, saa maatte disse jo forhøjes meget betydelig.

Der henpeges kun paa disse Forhold for at gjøre det indlysende, at den private Skole er nødsaget til at gjøre langt større pekuniære Krav til Forældrene, end den offentlige, og at Skolepengene nødvendigvis maa stige, naar der skal indføres Forbedringer, der medføre foreggede Udgifter. Det er derfor let forklarligt, at den private Skole ikke kan indlade sig paa kostbare Experimenter, at den derimod maa vente, indtil bestemte Resultater m. H. t. eventuelle Forbedringer have klaret sig, og det kan forsvares at kræve Ofre for at indføre dem. Da jeg for 25 Aar siden drøftede Planen om Opførelsen af en Skolebygning og Anskaffelse af Skolemateriellet, søgte jeg forgjæves efter kyndig Bistand; de Spørgsmaal, der i længere Tid have staaet paa Dagsordenen, vare endnu ikke rejste; jeg var nødsaget til i det væsentlige at hjælpe mig selv, saa godt jeg formaaede og pekuniære Hensyn tillode det.

Hvad der den Gang erkjendtes for at være saa tilfredsstillende, at nogle offentlige og private Skoler toge det til Forbillede, er det nu ikke længere. Jeg har derfor i nogen Tid drøftet, hvilke Forandringer, der vilde være saa store Forbedringer, at det kunde forsvares at kræve et Offer for at indføre dem efterhaanden. Jeg har i saa Henseende lagt en Plan, der vil give et i det væsentlige tilfredsstillende Resultat.

Af de mere indgribende Forbedringer, der først agtes indførte, fremhæves her kun de bekosteligste: De hidtil brugte Ovne ville blive afløste af Recks σ : patenterede Ventilationsovne, naar de efter anstillet Prøve svare til Forventningerne; Skolemateriellet vil faa en som hensigtsmæssig erkjendt Forbedring, og flere Skolelokaler ville faa en betydelig Udvidelse. Jeg har besluttet at indføre disse Forbedringer i det Haab, at de ærede Forældre ville bifalde, hvad der er besluttet i Børnenes Interesse.

MEDDELELSER

fra

LATIN- OG REALSKOLEN

PAA VÆRNEDAMSVEJEN.

Nr. 27.

Kjøbenhavn.

Triers Bogtrykkeri (H. J. Schou).

1880.

Skoleefterretninger.

Drengeskolen.

Afgangsprøverne 1879.

Afgangsprøven for studerende afholdtes skriftlig den 16de—17de Juni, mundtlig den 21de Juni—5te Juli. Til Censorer vare beskikkede: i Dansk Hr. Professor Holm og Hr. Professor Rasmussen, i Oldnordisk Hr. Prof. Sv. Grundtvig og Hr. Dr. Kaalund, i Fransk Hr. Overlærer Neergaard og Hr. Dr. Sundbye, i Engelsk Hr. Prof. Fausbøll og Hr. Kapitaïn Volquartz, i Latin Hr. Overlærer Iversen og Hr. Adjunkt Glahn, i Græsk Hr. Prof. Holm og Hr. Adjunkt Kleisdorff, i Historie Hr. Adjunkt Rosing og Hr. Prof. Holm, i Naturlære Hr. Beregner Andresen og Hr. Professor Lorentz.

Til den sproglig-historiske Prøve indstillede sig:

- Peter Otto Albert Andersen, Søn af Sagfører Andersen, født d. 16. Marts 1862, optaget i Skolen August 1867.
- Carl Sophus Blum, Søn af Politifuldmægtig Blum i Holbæk, født d. 12. Febr. 1863, optaget i Skolen April 1874.
- Carl Sophus Haxthausen Feveile, Søn af Kapitaïn Feveile, født d. 3. Marts 1861, optaget i Skolen August 1866.
- Carl Vigfus Poulsen, Søn af Vandinspektør Poulsen, født d. 1. Septbr. 1860, optaget i Skolen Septbr. 1866.
- Niels Valdemar Ravn, Søn af Provst Ravn i Hjembæk, født d. 25. Jan. 1861, optaget i Skolen August 1873.
- Frederik Gerhard Secher, Søn af afd. Pastor Secher, født d. 27. Oktbr. 1861, optaget i Skolen Juni 1870.
- Johan Constantin Stage, Søn af afd. Finanshovedkasserer Stage, født d. 31. Avg. 1861, optaget i Skolen August 1866.

Christian Vilhelm Emil Stigaard, Søn af Skuespiller Stigaard, født d. 23. Juni 1861, optaget i Skolen Marts 1868.

Agner Torm, Søn af Bankkasserer Torm i Flensborg, født d. 31. Jan. 1860, optaget i Skolen Avgust 1877.

Emil Torp, Søn af Generalkrigskommissær Torp, født d. 24. Sept. 1861, optaget i Skolen Avgust 1875.

Til den mathem.-naturvidensk.:

Hjalmar Bjerring, Søn af Kapitain i Artilleriet Bjerring, født d. 18. Avg. 1861, optaget i Skolen Avgust 1867.

Viggo Ernst Henrik Christophersen, Søn af Stabssergeant Christophersen, født d. 4 Avg. 1862, optaget i Skolen Avgust 1869.

Frits Nial Wolff, Søn af Kapitain Wolff, født d. 9. Marts 1861, optaget i Skolen Januar 1867.

Af dem fik 10 1ste Karakter, 2 2den Karakter og 1 3die; det nærmere viser omstaaende Liste.

Afgangsprøven for Realdisciple afholdtes skriftlig den 16de — 17de Juni, mundtlig den 21de Juni — 5te Juli. Beskikkede Censorer vare: i Naturhistorie Hr. Cand. mag. Traustedt, i Mathematik Hr. Kapitain Knudsen. Desuden deltog i Censuren udenfor Skolens Lærere: Hr. Pastor Clemmensen i Tysk, Hr. Landinspektør Vadum i Fransk, Hr. Cand. phil. Guldbrandsen i Engelsk, Hr. Justitsraad Bruun i Historie, Hr. Overlærer Krage-lund i Geografi, Hr. Cand. math. O. Møller i Naturlære og Hr. Professor Agerskov i Dansk.

Følgende Disciple af 4de Realklasse indstillede sig til Prøven: Carlos Eugenio Bolt, Søn af Partikulier Bolt, født d. 15. Novbr. 1862, optaget i Skolen Avgust 1874.

Alfred Georg Christensen, Søn af Kapitain Christensen, født d. 16. Juli 1863, optaget i Skolen Maj 1869.

Edvard Vilhelm Bredal Damm, Søn af afd. Kjøbmand Damm, født d. 12. Avgust 1863, optaget i Skolen Avgust 1869.

Rolf Vilhelm Henriques, Søn af Kancelliraad Henriques, født d. 1. Oktbr. 1862, optaget i Skolen Avgust 1870.

William Martin Levin, Søn af Grosserer Levin, født d. 15. Nov. 1862, optaget i Skolen Avgust 1870.

Jacob Severin Møller, Søn af Grosserer Møller, født d. 6. Juni 1862, optaget i Skolen Avgust 1871.

Johan Lauritz Nyholm, Søn af afdøde Grosserer Nyholm, født d. 18. April 1862, optaget i Skolen Avgust 1871.

Hans Peter Olsen, Søn af Bud Olsen, født d. 20. Septbr. 1862, optaget i Skolen August 1873.

Olivier Louis Delphin François Renaudon, Søn af Fabrikant Renaudon, født d. 30. Septbr. 1863, optaget i Skolen Maj 1874.

Wolmer Ragnvald Øvre, Søn af afd. Kjøbmand Øvre i Tromsø, født d. 5. Septbr. 1863, optaget i Skolen Oktober 1877.

De bestode alle; de enkelte Karakterer viser omstaaende Liste.

Ved 4de Latinklasses Hovedexamen vare beskikkede til Censorer: i Latin: Hr. Dr. phil. Siesbye, i Mathematik Hr. Kaptain Knudsen, i Tysk Hr. Professor Holm, i Naturhistorie Hr. Cand. mag. Traustedt; desuden deltog Hr. Pastor Hohlenberg i Censuren i Geografi.

Klassens 14 Disciple bestode alle: 12 flyttedes op i 5te Klasse, følgende 2 forlode Skolen med Afgangsbevis:

Carl Valdemar Plockross, Søn af Grosserer Plockross, født d. 30. Oktbr. 1862, optaget i Skolen Oktbr. 1868.

Axel Peter Joachim Rindom, Søn af Sognepræst Rindom, født d. 3. Maj 1863, optaget i Skolen Avgust 1871.

Prøvens Udfald viser omstaaende Liste. Desuden underkastede Frederik Sporon Fiedler, Søn af Konferensraad Fiedler, født den 11te Marts 1861, sig som Privatist med Ministeriets Tilladelse den hele Prøve og bestod med 63 Points.

Skolelærer Jens Peter Agger (født d. 4. Maj 1856, Skolelærerex. i Aarhus 1876 med Karakteren »meget duelig«) aflagde Tillægsprøve i Tysk, Fransk og lat. St. (Tysk g—, Fr. g+, lat. St. g+), Skolelærer Knud Peter Anton Petersen (se Meddel. f. 1879 S. 22) i latinsk Stil (tg.) og Otto Emil Claudi Magnussen (se Meddel. f. 1878 S. 7) i Kemi (g).

Afgangsprøven for studerende:

	Dansk		Old-nordisk	Fransk	Engelsk	Historie							Points	
	fri	bunden					Latin			Græsk	Natur-lære			
Sprogl.-histor.	skriftl.	læst	ej læst	Græsk	Natur-lære	Points								
Albert Andersen . . .	g+	mg+	mg	mg	mg+	mg	g+	mg+	mg+	mg	mg-	90	1ste K.	
Carl Blum	mg	mg+	mg+	mg+	ug	mg	mg-	ug-	ug	ug-	mg	103	1ste K.	
Sophus Feveile . . .	g	g	g	g	g	g	tg+	g	g	g	mdl+	54	3die K.	
Carl Poulsen	mg	mg+	g+	g	mg+	mg	tg+	mg	mg-	mg-	g+	85	1ste K.	
Valdemar Ravn . . .	mg-	mg-	g	g	mg	mg+	mg-	mg	mg-	mg-	g	87	1ste K.	
Frederik Secher . . .	g+	mg-	mg+	g+	ug-	mg	g-	mg-	mg-	mg+	mg-	90	1ste K.	
Johan Stage	g+	mg-	mg	mg	g	g+	tg+	mg-	mg+	mg-	g-	82	2den K.	
Vilhelm Stigaard . .	mg+	mg	mg	mg	mg	g+	g	mg	mg	mg-	mg	92	1ste K.	
Agner Torm	mg-	mg	ug	mg+	ug	g	g+	mg+	ug	mg+	mg	103	1ste K.	
Emil Torp	g+	mg-	g	g+	g+	g-	mg-	g	mg-	g-	g-	71	2den K.	
Mathematisk-naturvidensk.	Arithmetik		Geometri		Fysik									
	skriftl.	mudtl.	skriftl.	mudtl.	mekan.	kemisk	Points							
Hjalmar Bjerring . .	g	g+	mg-	mg-	ug	mg-	ug-	mg+	ug	ug-	mg+	ug	96	1ste K.
Viggo Christophersen	mg-	mg	ug-	mg+	ug-	mg-	ug	ug-	ug-	mg+	ug	ug-	102	1ste K.
Frits Wolff	g	mg-	g+	mg-	mg-	mg-	ug-	ug	g+	ug	ug	ug-	94	1ste K.

Afgangsprøven for Realister.

	Dansk	Tysk	Fransk	Engelsk	Historie	Geo- grafi	Natur- historie	Arith- metik	Geo- metri	Natur- lære	Points
Eugenio Bolt	g	g	mg	mg-	mg-	g+	mg+	mg	mg	ug-	71
Alfred Christensen	g+	g-	g+	mg-	g	g-	mg-	g-	g	g	56
Vilhelm Damm	ug-	g+	mg-	ug	mg+	ug-	mg	g	g	g	73
Rolf Henriques	mg-	g+	g+	g+	mg+	mg-	g	g-	mg-	g-	61
William Levin	mg-	tg	tg	mg-	g	tg	mg-	tg	tg	g+	41
Jacob Møller	g+	g	g	g+	mg-	g+	mg	g	g	mg-	62
Lauritz Nyholm	mg	mg	mg+	mg+	mg-	mg-	mg-	g-	mg-	g+	71
Peter Olsen	ug-	mg-	ug-	mg	mg	mg-	mg	mg+	ug-	ug-	79
Olivier Renaudon	g	tg	ug-	mg-	g-	mg-	g	mg-	g+	ug-	61
Wolmer Øvre	ug-	mg	g+	mg+	ug-	ug-	ug	g+	ug-	ug	80

4de Klases Aarsprøve.

	Dansk	Tysk	Fransk	Latin	Græsk	Historie	Geo- grafi	Natur- historie	Arith- metik	Geo- metri	Natur- lære	Points
Axel Bartsch	mg	ug-	mg+	ug-	mg+	mg+	ug	mg	mg	mg+		81
Carl Benzon	ug-	ug-	ug-	mg-	g+	tg-	g+	tg+	g-	g-		55
Hans Chr. Bruun	mg-	mg-	mg-	mg-	mg-	mg-	mg	g	g	mg		68
Vilh. Forchhammer	g+	mg-	g+	g-	g+	mg-	g	g-	g-	mg-		56
Emil Hansen	mg	mg	ug-	mg	-	mg	ug-	g+	mg	mg	mg+	77
Johan Chr. Haxthausen	g+	g+	g+	g	g	mg-	mg-	g+	g+	mg		63
Frits Knuth	mg-	mg-	mg-	g	g	mg+	mg-	g-	tg+	g+		59
Einar Kragelund	mg	mg	mg	mg+	ug-	ug	ug	mg	g+	mg		79
Carl Møller	g+	mg-	g-	g-	tg	mg-	ug	mg	g-	g		54
Julius Nielsen	mg	mg+	ug-	ug-	mg-	mg	ug-	g-	mg	mg-		75
Vald Plockross	g-	mg+	mg+	tg+	-	mg-	mg	mg	ug-	ug-	mg-	65
Axel Qvist	g+	g-	mg	g	-	tg+	mg-	mg	mg-	g	g-	57
Axel Rindom	mg-	mg-	g+	g-	-	g+	mg-	tg+	g+	mg-	g-	56
Johannes Schrøder	mg+	mg	mg+	mg	mg-	g	tg	mg-	mg-	mg+		68
Privatist:												
Frederik Fiedler	mg-	mg-	mg+	g-	mg+	ug-	mg	ug-	tg+	g-		63

8

Oversigt over Fag- og Timefordelingen:

	Studerende Klasser						Realklasser				Fællesklasser					
	s 6 M	s 5 M	s 4 M	s 3 M	2	1	4	3	2	1	6a-b	5	4a-b	3	2	1
Dansk	4 1	4 1	2 1	2 1	2	3	3	3	3	3	4	4	5	7	8	11
Tysk	"	"	2	2	2	2	4	4	3	3	4	4	5	"	"	"
Fransk	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	5	"	"	"	"
Engelsk	2	2	"	"	"	"	3	3	4	4	"	"	"	"	"	"
Latin	9	9	8	7	"	6	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Græsk	5	6	5	5	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Religion	(1)	(1)	(1)	2	2	2	(1)	2	2	2	2	2	2	2	2	"
Historie og Geografi	4	3	4	4	4	4	5	4	4	4	5	3	4	4	3	"
Naturhistorie	"	"	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	"	"	"
Naturlære	3 4	3 4	3	2	"	"	3	2	"	"	"	"	"	"	"	"
Mathematik	7	7	5	4	5	5	5	4	5	5	"	"	"	"	"	"
Regning	"	"									3	3	3	5	5	5
Tegning	"	"	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	"	"
Skrivning	"	"		1	1	2	"	1	2	2	2	2	3	4	5	4
	30(1)26	30(1)25	31 (1)	30	30	30	30(1)	30	30	30	27	27	26	24	23	20
Sang	"	"	"	"	1	1	"	"	1	1	1	1	1	1	1	1
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3

Lærerne.

- Hr. F. A. Milo, Professor, Medbestyrer af Skolen (siden Sept. 1854): Latin i 6L. og 5L.
- A. H. V. Larpent, Cand. polit. (siden Maj 1855): Fransk i 1-6 L og 2 R.
- R. S. Feveile, Kapitain, Klokker ved Frederiksberg Kirke, R. af D. (siden Sept. 1855): Historie i 5-6L.
- N. C. Kierkegaard, Tegnælærer (siden Maj 1856): Frihaands-tegning.
- J. F. Andersen, Musiklærer (siden Nov. 1857): Sang.
- W. Holm, Krigssekretær (siden Jan. 1858): Skrivning i 1-2L, 1-3 R., 6a-b, 5 og 3.
- C. A. Schjødt, Cand. philos. (siden Nov. 1860): Matematik og Regning i 3-6 L og 3-4 R., geom. Tegning i 3-4 L og 3-4 R., Matematik i 1-2 L.
- P. A. Laudrup, Cand. philos. (siden Avg. 1863): Fransk i 6a, 1 R. og 4-3 R., Tysk i 6b, 5, 4a-b.
- C. P. Christensen Schmidt, fhv. Kollaborator (siden Avg. 1864): Græsk i 3-6 L.
- J. Magnussen, Lærer (siden Avg. 1864): Tysk i 1-4 R., 6a og 1 L, Matematik, Regning og geom. Tegning i 2 R.
- C. Stennese, Cand. jur. (siden Febr. 1867): Regning i 4b, 5 6a-b, 1 R. og 1-2 L.
- L. V. Clemmensen, Lærer (siden April 1868): Regning i 1, 2, 3 og 4a, Dansk i 3, Skrivning i 1 og 4b, Sang i 1-3; fører Tilsynet med 1-5 Fælleskl.
- H. Jespersen, Cand. mag. (siden Avg. 1870): Naturlære i 5-6 L-spr., Naturhistorie i 4 L og 4 R.
- K. Schneekloth, Cand. philos. (siden Avg. 1870): Dansk i 6-4 L. 1 L, 4-3 R og 6a; Latin i 1 L; har Inspektionen ved Skolen.
- V. Glahn, Præst (siden Jan. 1873): Religion i 6-2 L og 4-2 R.
- Fr. Winkel Horn, Dr. philos. (siden Jan. 1876): Oldnordisk i 6 L og 5 L.
- F. Christensen, Cand. philos. (siden Jan. 1876): Dansk i 2 L, 1 R, 6b, 5 og 4a.
- H. Weitemeyer, Cand. mag. (siden Maj 1876): Fransk i 6b, Historie og Geografi i 4a og 5, Historie i 6a.
- N. Pedersen, Cand. philolog. (siden Marts 1877): Latin i 3 L, Historie og Geografi i 1 L og 3 R, Historie i 3 L.

- Hr. T. Bülow, Cand. philos. (siden April 1877): Historie og Geografi i 6b og 1 R., Historie i 2 R. og 4b; Dansk i 4b.
- M. Klavsen, Lærer (siden April 1877): Geografi i 2 L, 2 R, 1 R, 6a, 4b og 3, Naturhistorie i 2-1 R, 6a, 5 og 4a-b, Matematik og geom. Tegning i 1 R.
- H. Cohn, Cand. philolog. (siden Avg. 1878): Latin i 4 og 2 L, Tysk i 2-4 L, Dansk i 3 L.
- C. A. Lyngbye, Cand. philolog. (siden Avg. 1878): Historie i 4 L, 2 L og 4 R, Geografi i 4-3 L og 4 R, Dansk i 2 R.
- M. Lund, Tegnelerer (siden Avg. 1878): Tegning i 3 og 4a-b.
- Chr. Eggers, Lærer (siden Avg. 1878): Skrivning i 2 og 4a.
- C. Ewald, Cand. philos. (siden Maj 1879): Naturhistorie i 3 L, 1 L, 3 R og 6b (under Hr. E.'s Sygdom har Hr. Cand. philos. U. Wældike læst hans Timer).
- Frk. F. Giersing (siden Avg. 1879): Dansk i 1 og 2.
- C. Steen (siden Avg. 1879): Bibelhistorie og Geografi i 2.
- Hr. F. Jørgensen, Cand. juris (siden Avg. 1879): Engelsk i 5-6 L og i 4-1 R.
- J. Fjord, Stud. theol. (siden Avg. 1879): Bibelhistorie i 3 og 4a-b.
- H. O. G. Ellinger, Stud. mag. (siden Dec. 1879): Naturlære i 6-5 L-math.
- F. E. Stockfleth, Stud. polyt. (siden Dec. 1879): Naturlære i 4-3 R.
- H. Larpent, Stud. theol. (siden Jan. 1880): Fransk i 5.
- Joh. Friis, Pastor (siden April 1880): Religion i 1 L, 1 R, 6a-b og 5.
- Undervisningen i Gymnastik er givet af d'Hrr. Gymnastiklærere Garmann og Søby.

Mandagen den 3die Maj samledes de ældre Klasser og Skolens Lærere i Gymnastiksalen for at mindes, at d'Hrr. Kierkegaard, Larpent og Feveile i 25 Aar havde virket ved Skolen Bestyreren, Hr. Schneekloth, bragte dem paa Skolens Vegne en hjærtelig Tak for, hvad de havde været for den i de mange Aar, en Tak, som ogsaa tidligere Elever og deres Hjem vilde slutte sig til, dersom de vare til Stede ved en saadan Højtid. Derpaa bragte Hr. Larpent alle ved Skolen sin Tak, ogsaa Eleverne, for alt hvad de havde været for ham i den lange Tid, og udtalte som sit bedste Ønske for Skolen, at Guds Velsignelse stadig maatte hvile over dens Gjerning i de kommende Dage.

Disciplene.

Skolen har i Aar haft 18 Klasser: 1—6 studerende Klasse, 1—4 Realklasse og 1—6 Fællesklasse, af hvilke 4de og 6te Fællesklasse have været delte i to sideordnede Afdelinger (a og b).

Elevernes Antal udgjør i Juni d. A. 357; de ere saaledes fordelte i Klasserne:

6te studerende Klasse	3	+	2		
5te — —	9	+	3		
4de — —	13	+	3	4de Realklasse	9
3die — —	20	+	4	3die —	13
2den — —	26			2den —	10
1ste — —	29			1ste —	24
6te Fællesklasse a	25			6te Fællesklasse b	23
5te —	28				
4de — a	19			4de — b	18
3die —	31				
2den —	21				
1ste —	24				

Undervisningen.

1ste Fællesklasse.

Dansk. Lydmethode er benyttet til at indøve Bogstaverne og til Stavning; derpaa er Frederiksens Læsebog læst igjennem. Enkelte af Versene i Bogen og en Del andre Vers ere lærte udenad paa Skolen. Staveord ere indøvede baade i Hjemmet og paa Skolen.

Regning. Af Schneekloths Regnebog 1ste Del Øvelserne i Talkredsen fra 1—100 til Side 30, i Begyndelsen ved Hjælp af Sanseliggjørelsesmidler; senere ere Additions-, Subtraktions- og Multiplikationstabellerne lærte; disse ere først givne for stykkevis at udregne hjemme.

2den Fællesklasse.

Dansk. Største Delen af Seehusens Læsebog er læst, og de fleste Vers ere lærte udenad. Staveord ere indøvede 1 Gang ugentlig i Hjemmet og af og til paa Skolen. 2 Stile ere skrevne ugentlig. — Der er fortalt om de nordiske Guder og en Del af Kongesagnene.

Bibelhistorie. Mundtlig fortalt og gjenfortalt fra Skabelsen til Rigets Deling.

Geografi. Efter at de almindelige geografiske Begreber ere indøvede, er Danmark lært ved Hjælp af de smaa Kort og Landkortet paa Væggen.

Regning. Schneekloths Regnebog 1ste Del fra Side 30 til Side 55 (Udvidede Øvelser i Talkredsen fra 1—100 med benævnte Tal). Hjemnearbejdet har været Regning af de gennemgaaede Øvelser skiftevis med Repetition af de 3 første Tabeller. Desuden ere Divisionstabellerne lærte.

3die Fællesklasse.

Dansk. Af Agerskovs, Nørregaards og Strøms Læsebog 1ste Afdeling ere næsten alle Læsestykkerne læste og en Del af Versene lærte udenad. 2 Gange ugentlig ere 4 à 5 Linier af Læsebogen lærte udenad og derefter nedskrevne paa Skolen. — Stavning er saavel øvet i Timerne som givet for hjemme en Gang ugentlig. En Del af Læsestykkerne ere benyttede til Gjenfortælling.

Bibelhistorie. Fortalt og gjenfortalt Slutningen af den gl. Pagt (fra Hjemkomsten fra Babylon) og endvidere det meste af den ny Pagt med Forbigaaelse af de vanskeligere Stykker. 5 af »Glahns bibelske Sange og Salmer« ere lærte.

Geografi. Mundtlig og ved Hjælp af Kortet er gennemgaaet Norge, Sverrig, Rusland, de britiske Øer, Holland, Belgien, Frankrig, Spanien, Portugal og Italien med særligt Hensyn til disse Landes naturlige Beskaffenhed.

Historie. Mundtlig gennemgaaet de vigtigste Fortællinger fra Gorm den gamle til Kong Nielses Død.

Regning. Schneekloths Regnebog 1ste Del fra Side 55 og ud. En Del Opgaver i dette Pensum ere regnede hjemme skiftevis med Repetition af de 4 smaa Tabeller. Desuden er lært 100 delt med fra 1—20.

4de Fællesklasse.

Klassen har været delt i 2 Afdelinger (a og b), der med enkelte Afvigelser have læst det samme.

Dansk. Agerskovs, Nørregaards og Strøms Læsebog, 2den Del, benyttet til Øvelser i Læsning, adskillige Vers og Digte lærte udenad. Det mest elementære af Sproglæren er indøvet mundtlig. Stil hver Uge, i Begyndelsen Nedskrivning paa Skolen af et hjemme lært Stykke, senere smaa Gjenfortællinger.

Tysk. Efter indledende mundtlige Øvelser er læst første Afdeling af Schneekloths Læsebog. Enkelte grammatiske Iagttagelser ere indevede mundtlig.

Bibelhistorie. Efter Angers Bibelhistorie den gamle Pagt fra Skabelsen til S. 55 (Jehu). Af Glahns bibelske Sange ere nogle lærte udenad.

Historie. Efter Blochs mindre Lærebog er læst Oldtiden til den store Folkevandring.

Geografi. Efter Granzows lille Geografi er læst, foruden større Dele af Indledningen, Danmark, Norge-Sverrig, Rusland og de sydevropæiske Halvøer.

Zoologi. Ved Hjælp af Naturgjenstande og Afbildninger er gennemgaaet Pattedyrene med særligt Hensyn til de danske Former.

Botanik. Ved Hjælp af Poulsens botaniske Væggetavler og medbragte Planter er gennemgaaet Plantens Rod, Stængel, Blad og Blomst.

Regning. Af Schneekloths Regnebog, 2den Afdeling: Brøk til S. 35.

5te Fællesklasse.

Dansk. Læsning efter Agerskovs, N. og St.'s Læsebog, 3die Del, adskillige Digte lærte udenad. Det vigtigste af Formlæren og Læren om den enkelte Sætnings Dele er indøvet mundtlig. Stil hver Uge, afvejlende Gjenfortællinger og grammatiske Stile.

Tysk. I Schneekloths tyske Læsebog er læst 70 Sider af anden Afdeling, og efter Ankjærs Formlære er indøvet: Hjælpeudsagnsordene, Endelsebejningen og Navneordenes Bejning.

Fransk. Efter Listovs Elementarbog oversat og stavet fra Stk. 1—60 incl.

Bibelhistorie. Efter Angers Bibelh. fra Rigets Deling til S. 119 (Palmesøndag), adskillige af »Glahns bibelske Sange« lærte udenad.

Historie. Efter Blochs mindre Lærebog er læst fra Middelalderens Begyndelse til den nyere Tid.

Geografi. Efter Granzows mindre Lærebog er læst Vestevropa, Mellemeuropa, Danmark, Norge og Sverrig.

Zoologi. Mundtlig og ved Hjælp af Naturgjenstande og Afbildninger er gennemgaaet Hovedformerne af Fugle, Krybdyr og Padder.

Botanik. Mundtlig og ved Hjælp af Poulsens botaniske Væggetavler er gennemgaaet Plantens Hoveddele.

Regning. Af Schneekloths Regnebog 2den Afdeling: Brøk fra S. 35, »simple Prisberegninger» og »Nemheder» til S. 47.

6te Fællesklasse.

Klassen har været delt i 2 Afdelinger (a og b), der med enkelte Afvigelser have læst det samme.

Dansk. Stil omtrent hver Uge. Opgaven har enten været at gjengive en lettere Fortælling, eller af grammatisk Art, nærmest til Indøvelse af det for Klassen gennemgaaede; af og til Diktatstile. Af Agerskov, N. og St.'s Læsebog 4de Del ere de fleste Stykker læste, enkelte givne for til Gjengivelse paa egen Haand: de fleste Digte ere lærte udenad. Sproglæren er gennemgaaet efter K. Schneekloths Lærebog med stadig Øvelse i Anvendelse paa det Stof, Læsebogen yder.

Tysk. Af Kapers Læsebog for Melleml., med Indøvelse af Gloserne, hovedsagelig fra Tysk til Dansk, Side 1—37, Stk. 1—12. Af Formlæren (Ankjærs) indøvet pers. Stedord, Talord, Bestemmelser-, Navne- og Tillægsords Bøjning, Hjelpeudsagns- og endelsebejede Udsagnsords Bøjning. — Sætningens Dele indøvede dels ved Oversættelsen, dels mundtlig ved Holbech og Petersens Stiløvelser, Stk. 1—11.

Fransk. Af Pios franske Læsebog for Melleml., 1ste Afdeling; af Formlæren efter Ahns franske Lærebog: Hjelpeudsagnsordene, de regelmæssige og de der givne uregelmæssige Udsagnsord samt Talordene.

Bibelhistorie. Den ny Pagt efter Angers Bibelh. fra S. 110 til Apostelkirken (med Forbigaaelse af de længere Taler). Af Luthers lille Katekismus de 10 Bud og Troen. Adskillige Salmer lærte udenad.

Historie. Den nyere og nyeste Tid efter Blochs mindre Lærebog.

Geografi. Af Thriges mindre Geografi fra Spanien S. 130 og Bogen ud, idet Landenes naturlige Beskaffenhed overalt mundtlig er taget med.

Naturhistorie. Ved Hjælp af Naturgjenstande eller Afbildninger er gennemgaaet Hovedformerne af Fiskene, Leddyrene og Bløddyrerne.

Ved Hjælp af Planter og Afbildninger Formlæren, de vigtigste Kulturplanter og de vigtigste og lettest kjendelige Plantefamilier. 4 botaniske Ekursioner ere foretagne.

Regning. Gennemgaaet de 4 Regningsarter med hele Tal og Brøk, med ubenævnte og benævnte Størrelser.

1ste studerende Klasse.

Dansk. Stil omtrent hver Uge. Opgaven har enten været at gjengive en Fortælling eller at skildre noget oplevet eller gramm. Opgaver til Indevelse af det med Klassen gennemgaaede grammatiske Stof, af og til Diktatstille. Af Læsebog af Agerskov m. fl. 5te Del ere de fleste Stykker gennemgaaede, nogle som Gjenstand for Gjengivelse paa egen Haand; de fleste Digte ere lærte udenad. Hele den egentlige Sproglære er gennemgaaet efter K. Schneekloths Lærebog og det læste anvendt ved Øvelser i Læsebogen.

Tysk. Af Kapers Læsebog for Melleml. S. 49—90, Stk. 19—26, 28. Gloserne lærte fra Tysk til Dansk, ved Repetitionen ogsaa fra D. til T. Af Formlæren indøvet Stedord, Talord og Forholdsord samt de endelsebejdede Udsagnsord. Til Indøvelsen mundtlig Oversættelse af Stilevelserne, St. 26—29 (Stedord), 31—34 (Forholdsord).

Fransk. Pios Læsebog for Mellenklasserne: S. 22—47 og S. 58—61. Gloserne i c. 10 Linier af Lektien til hver Gang. Af Sicks Grammatik læst Formlæren.

Latin. De 21 første Sider af Forchhammers latinske Læsebog med de tilsvarende §§ i Madvigs Grammatik; skrevet en Del Stile paa Skolen.

Religion. Efter Angers Bibelh. den gamle Pagt til Hjemkomsten fra Babylon. Af Angers og Rindoms Forklaring af Luth. Kat. § 1—18. Repeteret Luthers lille Katek. Lært adskillige Salmer udenad.

Historie. Efter Blochs Lærebog for Realsk., 1ste Del: Oldtiden (S. 1—90).

Geografi. Efter Rimestads mindre Lærebog: Havets Dele, Halvøer og Øer; Nordevropa, Vestevropa, Østevropa (6te Udg. S. 5—21, S. 50—78).

Naturhistorie. Efter Lützens Zoologi Nr. 2: Pattedyr og Fugle (til Hønsfuglene); efter Strøms Begyndelsesgr. af Plantel.: Planternes Formlære.

Mathematik. Hovedformerne i Rummet gennemgaaede uden Lærebog nærmest efter Steens Ledetraad. I Arithmetik de 3 første Regningsarter og indøvet Bogstavstørrelses Behandling ved disse.

Regning. Repeteret de 4 Regningsarter med hele Tal og Brøk, med ubenævnte og benævnte Størrelser samt gennemgaaet Reguladetri og Decimalbrøk.

1ste Realklasse.

Dansk. Øvelser i Oplæsning efter Læsebog af Agerskov m. fl. 5te Del, nogle Digte lærte udenad. Det vigtigste af Formlæren og

Læren om den enkelte Sætning er indøvet med Benyttelse af K. Schneekloths Sproglære. Hver Uge Stil: Gjenfortællinger og gr. Stile, stundom en let fri Stil eller Diktat.

Tysk. Læsebog og Formlære som 1ste stud. Klasse. Desuden Navneords Bøjning repeteret og indøvet ved mundtlig Oversættelse af Stilevelserne: St. 18—22; skriftl. Sætninger af St. 1—3.

Fransk. Af Pios franske Læsebog for Mellemlasser, 2den Afdeling, S. 22—26, 32—47, 58—61. Efter Sicks Grammatik indøvet Udsagnsordene.

Engelsk. Listovs Ledetraad 1ste Afd. og 2den Afd. S. 1—20 læst og repeteret. Gloserne lærte udenad og de danske Stykker oversatte og nedskrevne af Eleverne paa Skolen.

Religion. Som 1ste stud. Klasse.

Historie. Som 1ste stud. Klasse.

Geografi. Som 1ste stud. Klasse.

Naturhistorie. Som 1ste stud. Klasse.

Mathematik. Som 1ste stud. Klasse.

Regning. Som 1ste stud. Klasse.

Geom. Tegning. Lette Opgaver og Konstruktioner, nærmest for at indøve Brugen af Lineal, Passer og Ridsefjeder.

2den studerende Klasse.

Dansk. Oplæsning efter Læsebog af Agerskov m. fl. 5te Del. Formlæren og Sætningslæren med Benyttelse af K. Schneekloths Sproglære. Nogle Digte lærte udenad. Hver anden Uge Stil, i Reglen Gjenfortællinger; af og til lettere fri Stile, stundom Diktater og gr. Stile.

Tysk. Af J. Kapers Læsebog for Melleml. S. 49—56, 125—135, 186—207; Ankjærs Formlære læst og repeteret.

Fransk. Af Sicks Lærebog 2den Afd. S. 128—130, 139—158, 167—191. Glosserne og ved Repetitionen Analysen af de første 10 à 12 Linier i Lektien til hver Gang. Af Sicks Grammatik er Formlæren læst helt, af Syntaxen Artiklens Brug og Overensstemmelsen af Sætningsdelene. Desuden ere syntaktiske Regler dikterede og lærte.

Latin. Repetition af det i 1ste Klasse læste Pensum af Forchhammers lat. Læsebog S. 1—22, efter samme Læsebog Stykket: Verba anomala og samtlige Fabler; derefter Wellers Lateinisches Lesebuch S. 1—20. Formlæren og af Syntaxen Kasuslæren efter Madvigs Sproglære. Ugentlig 2 Stile, den ene paa Skolen og jævnlig mundtlige Øvelser i Oversættelse fra Dansk til Latin.

Religion. Angers og Rindoms Katekismus § 14 – 57. Efter Angers Bibelhistorie den gamle Pagts Fortællinger fra Rigets Deling; Jesu Liv, dels efter Angers Bibelhistorie, dels efter Testamentet (Mathæi Evang.) indtil Lidelsen. Nogle Salmer.

Historie. Efter Blochs Læreb. for Realsk. 1ste Del, Middelalderens Historie.

Geografi. Efter Rimestads mindre Lærebog: Syd- og Mellem-evropa, repeteret det i 1ste Klasse gennemgaaede: Nord-, Øst- og Vestevropa.

Naturhistorie. Efter Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2 Jord- og Vandfugle, Krybdyr, Padder og Fisk, Efter Stroms mindre Lærebog de frikronede og helkronede Planter.

Mathematik. Steens Geometri forfra til Kap. 7 p. 38, Steens elementære Arithmetik fra p. 14 til p. 36 med talrige Øvelser i Bogstavstørrelsers Behandling ved de fire første Regningsarter; Ligninger af 1ste Grad med 1 og med 2 ubekjendte.

Regning. Repeteret Decimalbrøk, Reguladetri samt gennemgaaet Procentregning.

Geom. Tegning. Lette Konstruktionsopgaver, sluttende sig til det i Geometrien gennemgaaede Pensum.

2den Realklasse.

Dansk. Hver anden Uge er skrevet en dansk Stil, dels Gjenfortælling, dels fri Opgave. Efter K. Schneekloth's Sproglære er læst Formlæren; det læste er jævnligen indøvet ved Analyse. Oplæsning efter Læsebog af Agerskov m. fl. 5te Del. En Time hver anden Uge er anvendt til Oplæsning af et eller andet dansk Digtværk.

Tysk. Af Kapers Læsebog for Melleml. læst og med Glosser indøvet S. 90—138, St. 29—36, 39—41, 43—45. Af Ankjærs Formlære Udsagnsordene, med Exempler af Stilevelsernes Stkr. 35—37, 39, 41—48, dels mundtlig, dels skriftlig.

Fransk. Af Sicks Læsebog 2den Afd. fra S. 119—123, 144—163, 184—197. Glosserne og ved Rept. Analyse i c. 10 Linier til hver Gang i Lektien; af Sicks Grammatik læst Formlæren.

Engelsk. Listovs Ledetraad 2den Afd.

Religion. Som 2den stud. Klasse.

Historie. Fra den »Den store Folkevandring« S. 85 til »Norge til 1380« S. 198 efter Blochs Læreb. f. Realsk.

Geografi. Som 2den stud. Klasse.

Naturhistorie. Som 2den stud. Klasse.

Mathematik. Som 2den stud. Klasse; desuden af Steens Geometri § 8 (Trianglers Kongruens).

Regning. De 4 Regningsarter med større Tal, Brøk, Regulatedetri og Decimalbrøk.

Geom. Tegning. Som 2den stud. Klasse.

3die studerende Klasse.

Dansk. W. Horn og Borchsenius's Læsebog benyttet til Op-læsning og Analyse; en Del Digte ere lærte udenad; i Reglen hver anden Uge en Stil af fortællende (gjenfortællende) eller lettere ræ-sonnerende Art.

Tysk. Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Kl. S. 36 til 55, 63—76, 79—93, desuden en Del af Digtene; endvidere er samme Læsebog benyttet til Extemporallæsning, navnlig i den sidste Del af Skoleaaret. Ankjærs Formlære repeteret.

Fransk. Af Sicks Læsebog 3die Afd. S. 87—103, 137—171, 209—216; efter Pios Grammatik repeteret Formlæren og af Ordføjningslæren læst om Artiklens Brug, Subjonctif og Participe passé.

Latin. G. Weller: Lateinisches Lesebuch aus Livius S. 71—77, 101—105, 132—147, 187—197; Ovids Metamorfofer ved Bloch, 2det Hefte, Jason og Medea, V. 1—130; Ciceros Tale for S. Roscius. § 1—37. Efter Madvigs Gram. repeteret Formlæren, læst Kasuslæren. Mundtlige og skriftl. Øvelser efter Iversens Stilev; i alt c. 40 Stile, dels hjemme, dels paa Skolen.

Græsk. (Den sprogl. Afdl.) Bergs Forskole (de græske Stykker) og det tilsvarende af samme Formlære. Xenophons Anabasis 3die B. cap. 1, 1—10.

Religion. Angers og Rindoms Katekismus § 52—98 (3die Trosartikel). Math. Kap. 8—25 samt Lidelseshistorien efter Salmebogen. Nogle Salmer.

Historie. Blochs Lærebog for Realsk. 2den Del, S. 1—139 (til Revolutionen i Frankrig).

Geografi. Rimestads mindre Lærebog: Mellemeuropa (Schweiz, Østerrig og Tyskland), Asien, Afrika, Amerika og Avstralien.

Naturhistorie. Efter Lützens Zoologi Nr. 2: Leddyr og Bløddyr, efter Strøms Plantelære: De kronløse og enkeltbladede.

Mathematik. Steens Geometri: p. 37, Kap. VII til p. 93 Kap. XIII. Steens Arithmetik p. 33 til p. 46; Steens elementære Algebra forfra til p. 34 Nr. 25.

Regning. Linie- og Arealberegning.

Geom. Tegning. (Den math. Afd.) Som 3die Realklasse.
 Naturlære. (Den math. Afd.) Som 3die Realklasse.

3die Realklasse.

Dansk. Stil hver fjortende Dag; Opgaverne hentede fra, hvad der i Klassen er blevet gennemgaaet i Historie, Geografi og Naturhistorie eller fra, hvad Eleverne have set eller oplevet, enkelte Diktatstile. Oplæsning af forskellige Digtværker med dertil knyttede Bemærkninger om Forfatterne, særlig Holbergs Periode. En Del Digte ere lærte udenad, og Sætningslæren gennemgaaet. Desuden er der anvendt nogle Timer til Læsning af de svenske Læsestykker i W. Horns og Borchsenius's Læsebog.

Tysk. Af Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 36—52. Nr. 128—175, Stk. 2, 12—15, samt Digtene: D. Kajser u. d. Abt, D. Sänger, Erbkönig, Mignon, D. 70. Geburtstag, D. Handschuh, d. Taucher, D. Graf v. Habsburg, D. Kraniche des Ibykus, D. Schenk v. L., D. betrogene Teufel, Barbarossa, Aus der Jugendzeit. Af Ankjærs Formlære Udsagnsord, sammensatte Udsagnsord, Biord, Forholdsord, Navneords Bejning; af Funchs Syntax Sætnings Dele, §§ 1—10, 11—13, 28—34, 54—58; upersonlige Udsagnsord, §§ 18, 19. Af Kapers Stilev. for Melleml. 1, 3, 5, 7, 9, 10—13, 18—25, afveklende mundtlig og skriftlig. Stk. 62—70 afveklende som Hjemme- og Skolestil.

Fransk. I Sicks Læsebog 2den Afd. S. 180—191; i Souvestrës «sous la tonnelle» S. 61—96 og 137—146. Efter Pios Grammatik: Formlæren, Adverbiers Dannelse, og af Ordfejningslæren: Reglerne om Talordene, dont, le participe passé og le subjonctif.

Engelsk. Listovs Læsestykker, 2den Afd. S. 1—98.

Religion. Angers og Rindoms Katekismus § 52—98. Math. 17—25. Lidelseshistorien efter Salmebogen. Nogle Salmer.

Historie. Blochs Lærebog for Realsk. 1ste D. S. 172—220 (Danmark fra 1375 i Middelalderen), 2den D. S. 1—105 (Vestevropa til Revolutionen og Norden til 1697).

Geografi. Som 3die stud. Klasse.

Naturhistorie. Efter Lützens Zoologi Nr. 2: Leddyrene, efter Strøms Plantelære: De kurveblomstrede, kronløse og enkimbladede.

Mathematik. Som 3die stud. Klasse.

Regning. Som 3die stud. Klasse.

Geom. Tegning. Konstruktioner udførte, som ere gennemgaaede og løste ved Undervisningen i Geometri.

Naturlære. Efter Holtens Lærebog forfra og til «Pendulet.»

4de studerende Klasse.

Dansk. Stil hver 14de Dag. Opgaverne, paa enkelte Undtagelser nær, fra Klassens Undervisningsstof; enkelte Diktatstile. Jævnlig Oplæsning af danske Digterværker med dertil knyttede Oplysninger om Forfatterne. En Del af den nordiske Gudelære er kortelig gennemgaaet, og en Del Timer ere anvendte til at gjøre Eleverne fortrolige med Svensk.

Tysk. Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Kl. benyttet dels til statatisk, dels til extemporal Læsning. Ankjærs Formlære og Funchs Syntax er læst og repeteret.

Fransk. Af Sicks Læsebog 3die Afd. S. 87—103, 137—171, 209—216, 247—278, 286—298; af samme Bog uden Forberedelse 304—310, 353—376, 334—342. Pios Glossarium er lært udenad; efter sammes Grammatik repeteret Formlæren og læst det væsentligste af Syntaxen.

Latin. Ciceros 4 Taler mod Catilina, Livius 30te Bog og af Ovids Metamorphoser i Blochs Udv. 3die Udg. Stk. 1—3, 6—8 og 13. Grammatiken repeteret; 2 Stile om Ugen, deraf den ene paa Skolen.

Græsk. (Den sprogl. Afd.) Xenophons Anabasis 6te Bog og Iiadens 20de Sang. Tregders græske Mythologi til cap. 4. Repeteret den regelm. Formlære efter Berg.

Religion. Gennemgaaet Bjærgprædiken samt Apostlenes Gjøring.

Historie. Efter Blochs Lærebog for Realsk. 2den D. fra den franske Revolution Bogen ud. Efter Thriges Lærebog Romerfolkets Historie til Pompejus.

Geografi. Rimestads Lærebog. Ved enkelte Afsnit, navnlig ved den matematiske Geografi, er en Del bleven dikteret til.

Naturhistorie. Efter Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2 repeteret hele Zoologien. Efter Strøms mindre Lærebog lært Lønbo-planter samt Afsnittet om Plantens Bygning og Liv.

Mathematik og Regning. Steens Geometri fra Kap. 13 p. 92 samt repeteret hele Bogen fra Kap. 8 p. 46. — Lært Steens elementære Algebra fra Nr. 25 p. 34 og repeteret hele Bogen. — Forvandling af Mønt, Maal og Vægt. Renteregning. Volumenberegning. Hver Uge løst 2 à 3 Opgaver hjemme.

Geom. Tegning. (Den math. Afd.) Som 4de Realklasse.

Naturlære. (Den math. Afd.) Som 4de Realklasse.

4de Realklasse.

Dansk. Omtrent som i 4de stud. Klasse, dog er der givet en sammenhængende Oversigt over den danske Literatur til omtrent Midten af vort Aarhundrede.

Tysk. Efter Kapers og Simonsens Lærebog for de højere Kl. S. 116—128, Stk. 10, 11; S. 151—205, St. 15—17, 1, 2, 3, uden Forberedelse Schillers Maria Stuart. Formlæren repeteret, Funchs Syntax læst og indøvet ved Kapers Stiløvelser for Melleml. mundtl. St. 8, 9, 12—29, 38—49, 50—52; skriftl. St. 93—100; endvidere Hjemme- og Skolestile efter en dansk Læsebog.

Fransk. Sicks Læsebog 2den Afd. S. 121—128, 139—158, 167—191, Souvestres »Sous la tonnelle« S. 61—96, 137—163, og uden Forberedelse pp. 97—122, 31—59, 241—247. Efter Pios Grammatik: Formlæren, Adverbiers Dannelse, og af Ordføjningslæren Talordene, dont, le participe passé og le subjonctif.

Engelsk. Af Listovs Læsestykker 2den Afd. repeteret S. 1—118. Lært og repeteret S. 119—170 og af Listovs Udvalg af engelske Forfattere 1ste H. S. 1—34.

Religion. Som 4de stud. Klasse.

Historie. Blochs Lærebog for Realskoler 1ste og 2den Del.

Geografi. Som 4de stud. Klasse.

Naturhistorie. Som 4de stud. Klasse.

Mathematik og Regning. Som 4de stud. Klasse; desuden repeteret Steens elem. Aritmetik og Geometri forfra til § 8.

Geom. Tegning. Lært Konstruktioner henhørende til det geometriske Kursus.

Naturlære. Efter Holtens Lærebog er læst hele Fysiken, dog med enkelte Ændringer, ligesom enkelte Afsnit ere forbigaaede; endvidere er Kemien gennemgaaet paa Grundlag af Jespersens Kemi.

5te studerende Klasse.

Dansk. En Stil hver 14de Dag; afvexlende have Opgaverne været frie og bundne, dog have de sidste været de fleste. Den øvrige Del af Undervisningen har den haft sammen med 6te Kl.

Oldnordisk. Wimmers Lærebog S. 1—36. Wimmers Formlære læst og repeteret med Forbigaaelse af det mindre væsentlige.

Fransk. Af »Nouvelles génévoises« efter Forberedelse: Le lac de Gers, le grand saint-Bernhard og af Bibliothèque de mon oncle til c. S. 100. Extemporeret i Sicks Læseb. 3die Afd. Memoires (Ségur) Scribe la Calomnie, Mery La guerre de Nizam og Mignet Hist.

de la revolution, samt af About Le roi des montagnes til S. 60. Grammatiken repeteret. Mundtlig oversat af Sicks Stiløv. I. S. 26-48. Af Larpen's Stilevelser er skrevet forfra til Stk. 20. Efter at være rettede ere Stilene lærte udenad.

Engelsk. Læst og repeteret de første 57 Sider af the English Reader; oversat og nedskrevet de tilsvarende danske Stykker. Gjennemgaaet Grammatiken paa Basis af Forskolen i «English Reader» og Rosings Formlære.

Religion. Gjennemgaaet Apostlenes Gjerninger Kap. 18—28. For øvrigt som 6te Kl.

Historie. Middelalderens og den nyere Tids Historie efter Blochs Lærebøger.

Den sproglige Afdeling.

Latin. Ciceros Cato og Lælius. Livius 22de Bog. Virgils Æneide 1ste Bog. Et Udvalg af alle 4 Bøger af Horatses Ode. Grammatik o. s. v. som 6te Klasse. 1 Version om Ugen. Extemporeret i Cornelius Nepos og Ciceros Tale for Archias.

Græsk. Iliadens 8de, 9de og 10de Sang. Herodots 3die Bog cap. 1—87 og 120—160, Xenophons Kyropædi 1ste Bog cap. 3 og 4, 2den Bog cap. 4 og 3die Bog cap. 1. Læst Christensens græske Statsliv.

Naturlære. Efter Smiths mindre Lærebog: Ligevægtslæren, Varmelæren samt Læren om Magnetisme og Elektricitet.

Den mathem. Afdeling.

Mathematik. Julius Petersens Trigonometri og H. V. O. Madsens analytiske Geometri læst og repeteret. Af Steens rene Mathematik: Annuitetsregning og dobbelte irrationale Sterrelers Transformation. Hver Uge 4 à 5 Opgaver løste hjemme.

Naturlære. Efter Karl Schmidts Lærebog i Experimentalfysik læst og til Dels repeteret: den mekaniske Fysik og Optiken. — Læst og repeteret Astronomien efter Jørgensens Lærebog.

6te studerende Klasse.

Dansk. En Stil hver 14de Dag. Opgaverne have afveklende været frie og bundne, dog have de frie været flest. Desuden have Eleverne haft en Del Øvelse i at affatte Dispositioner, baade mundtlig og skriftlig, med og uden Forberedelse; enkelte Diktatstile. Der er givet en Fremstilling af de vigtigste danske Forfatteres Virksomhed fra Holberg til henimod Midten af vort Aarhundrede, stadig støttet til Oplæsning af Forfatterens Arbejder.

Oldnordisk. Wimmers Læsebog S. 36—107. Hele Bogen repeteret, ligeledes Formlæren.

Fransk. I nouvelles génévoises efter Forberedelse L'heritage og la vallée de Trient. Derpaa læst le Cid. Extemporeret i About le roi des montagnes til S. 218. Grammatiken repeteret. Efter Larpents Stilevelser skrevet fra Stk. 20 1 Stil om Ugen, samt fra April 1 Stil om Ugen paa Skolen efter dikteret Dansk.

Engelsk. Repeteret »the English Reader». Læst og repeteret Side 1—57 af Listovs Udvalg af eng. Forf. 1ste H.

Religion. Efter en kort Gjennemgang af Apostlenes Gjerninger er der fortalt og i de væsentlige Hovedtræk gjenfortalt Forfølgelserne i 1ste og 2det Aarhundrede. Gjennemgaaet Hovedforskjellene mellem de større Kirkeafdelinger samt de vigtigste Ejendommeigheder hos en Del af Sekterne.

Historie. Middelalderens, den nyere og nyeste Historie efter Blochs Lærebøger. Repeteret kursorisk Oldtidens og Nordens Historie efter Thrige og Bloch.

Den sproglige Afdeling.

Latin. Livius, 22de Bog. Ciceros Lælius. Seneca de providentia. Virgils Æneide 1ste Bog. Et Udvalg af alle 4 Bøger af Horatses Oder samt 5 af hans Satirer. Repet. 2den Bog af Æneiden, Horatses Breve (med Forbigaaelse af enkelte), Ciceros 1ste, 3die og 4de Tale mod Catilina, samt Talen for Ligarius. Desuden opgives til Afgangsexamen: Ciceros Cato og Sallusts Jugurtha. Af Grammatik er indøvet mundtlig, hvad Læsningen udkrævede, ligeledes er mundtlig medtaget det fornødne af Antikviteter, Mythologi og Literaturhistorie (det sidste dog til Dels efter Tregder). 1 Version om Ugen fra April skrevet paa Skolen. Extemporeret i Sallusts Catilina, Flemmers Haandbog og i Henrichsens Opgaver til Oversættelse fra Latin.

Græsk. Herodots 6te Bog cap. 1—21, 25—52 og 61—94. Iliadens 7de og 1ste Sang samt anden med Forbigaaelse af 494—759 og 816—877, Platons Laches og Demosthenes 8de Tale (de rebus Chersonesi). Desuden opgives til Afgangsexamen: Iliadens 4de, 5te og 6te Sang. Herodots 5te Bog, Xenophons Anabasis 7de Bog.

Naturlære. Efter Schmidts mindre Lærebog: Bevægelseslæren, Lyslæren og Varmelæren samt repeteret det hele Pensum.

Den mathemat. Afdeling.

Mathematik. Julius Petersens Trigonometri og H. V. O. Madsens analytiske Geometri læst og repeteret Dernæst repeteret

Steens Stereometri og Steens rene Mathematik: 1ste Del Nr. 31, 45—55, 62, 66—75, 85, 89, 93 og 94, 109, 121—134 samt 2den D. Projektionstegning. Hver Uge 4 à 5 skriftlige Arbejder løste hjemme.

Naturlære. Efter Karl Schmidts Lærebog i Experimentalfysik læst og repeteret den mekaniske Fysik, repeteret Varmelæren og Læren om Magnetisme og Elektricitet. — Læst og repeteret Astronomien efter Jørgensens Lærebog.

Frihaandstegning. I 3die, 4de, 5te Fællesklasse tegner Læreren Figuren paa den store sorte Tavle, eller ogsaa er den af ham tegnet i Forvejen i større Format og ophængt paa en for Klassen synlig Plads, og den bliver da forklaret og Fremgangsmaaden paa vist, hvorpaa alle Eleverne udføre den samme Tegning, thi saavidt muligt følges hele Klassen ad, og Bøger med faste Fortegninger bruges ikke. Der gaas fra de allerførste elementære Figurer, dannede af rette og krumme Linier, til vanskeligere sammensatte, hvorefter Overgangen i 6te Klasse sker til at tegne efter Fortegninger, bestaaende af lette Ornament, som udføres i samme Størrelse som Fortegningerne vise, og i 1ste, 2den og 3die Realkl. tegnes saa efter Professor Hetschs og C. L. Petersens store Kontourer, bestaaende af Ornament, Plante- og Dyrformer. For enkelte med mere Anlæg bruges ogsaa Gibsmodeller. — I 4de Realklasse tegnes efter Træmodeller, og der sluttet i Reglen med lette Former af Vaser. — I 1ste Latinklasse noget lignende som i 4de Realkl. efter fritstaaende Modeller.

Desuden er der givet Undervisning i Skrivning, Sang (enstemmig og flerstemmig) og Gymnastik i de Klasser, som Timeoversigten udviser.

Medens der tidligere ikke har været nogen Forbindelse mellem de private Skoler her i Byen, ere i det sidste Aar Bestyrerne for de Privatskoler, der have Ret til at afholde Afgangsexamen, blevne enige om at fastsætte fælles Regler med Hensyn til forskjellige ydre Forhold og paa regelmæssige Møder behandle saadanne Spørgsmaal, som vedkomme Skolerne.

Følgende Bestemmelser ere blevne vedtagne, der, saavidt de ikke hidtil ere fulgte, ville træde i Kraft fra det ny Skoleaars Begyndelse:

- 1) Efterat have raadført sig med «det medicinske Selskab» i Kjøbenhavn, ere de blevne enige om at gennemføre samme Forholdsregler over for epidemiske Sygdomme Af de saaledes vedtagne Bestemmelser fremhæves følgende:
  - a) Naar der i en Familie, som har skolesøgende Børn, udbryder en smitsom Sygdom, maa Skolen forlange strax at modtage Meddelelse herom.
  - b) Er Sygdommen Skarlagensfeber, Difteritis eller en anden farligere Sygdom, vil det ubetinget være nødvendigt at forbyde alle Disciple fra Hjem, hvor der findes Patienter med disse Sygdomme, al Adgang til Skolen, indtil al Fare for Smitte er forbi.
  - c) Derimod vil det under en af de sædvanlige godartede Mæslinge- eller Kighosteepidemier eller andre mindre farlige smitsomme Sygdomme i Reglen ikke være nødvendigt at formene Disciple fra Hjem, hvor disse Sygdomme findes, Adgang til Skolen.
- 2) De Skoler, der have Dimissionsret til Universitetet, have vedtaget fra det kommende Skoleaars Begyndelse at fastsætte samme Priser for Undervisningen i alle studerende og Realklasser. (Se sidste Side.)
- 3) For Brødre, der samtidig besøge Skolen, gives Moderation, saaledes, at den ældste Broder betaler fuldt ud, den anden og tredie Broder hver 2 Kroner under fuld Betaling, den 4de betaler intet.
- 4) Til Inventarium o. s. v. betaler hver Discipel 4 Kr. om Aaret.
- 5) For hver ny Discipel betales 4 Kr. i Indskrivningspenge.
- 6) Naar en Discipel forsømmer Skolen paa Grund af Sygdom, betales for den Maaned, hvori Sygdommen begynder, og for den følgende Maaned. Denne Regel finder ogsaa Anvendelse paa Disciple, der maa holdes borte fra Skolen paa Grund af Sygdom i Hjemmet.
- 7) Udmeldelser maa ske med en fuld Maanedes Varsel; der betales altsaa for den Maaned, i hvilken Udmeldelsen sker, og for den følgende.
- 8) Af Dimittenderne (studerende og Realdisciple) betales Skolepenge til Skoleaarets Slutning, det er til Juli Maanedes Udgang.
- 9) Enhver Discipel, der indstiller sig til 4de Klasses Hovedexamen eller Realafgangsexamen, betaler 20 Kr. For Afgangsexamen for studerende betales intet af den Discipel, der har bestaaet

4de Klasses Hovedexamen ved samme Skole; ellers betales 20 Kr.

- 10) En Privatist, der indstiller sig enten til en Tillægsprøve eller til 4de Klasses Hovedexamen eller til Afgangsexamen for studerende, betaler i Indskrivningspenge henholdsvis 5, 10 eller 20 Kr. Desuden erstatter han de direkte Udgifter, som han volder Skolen, saaledes Betaling til de examinerende Lærere, 1 Kr. for hver mundtlig Examination og $\frac{1}{2}$ Kr. for hvert skriftligt Arbejde.
- 11) Skolerne have samme Klassenavne. De øverste 6 Klasser benævnes: 1ste studerende og 1ste Realklasse, 2den studerende og 2den Realklasse o. s. v. indtil 6te studerende Klasse. De 6 nederste Klasser benævnes Fællesklasser, altsaa 1ste, 2den o. s. v., indtil 6te Fællesklasse, hvorfra der rykkes op til 1ste studerende eller 1ste Realklasse.

For Renterne af »Hans Schneekloths Legat« har Legatbestyrelsen vedtaget, at Thoralf Øwre, Søn af Enkefru Øwre, nyder fri Undervisning for Aaret 2den Maj 18^{80/81}.

Af Skolens Lærere ere som Medlemmer af Legatbestyrelsen for dette Aar valgte d'Hrr. Larpent, Schjødte og Christensen Schmidt.

Den Bikubebog paa 100 Kr., der ledsagede Legatet som et Grundlag til Kapitalforøgelse og Dannelse af et Legat Nr. 2 er ved Renter og Overskud fra Jubelfesten voxet til 129 Kr. 43 Øre. Dhrr. Larpent (Uraniavei 5. V.) og Schjødte (Vesterbrogade 120. V.) ville med Tak og Glæde modtage og aflægge Regnskab for, hvad der velvillig maatte ydes til Summens Forøgelse.

Skolens naturhistoriske Samling har i de senere Aar modtaget en Del Gaver, for hvilke vi bringe vor Tak; saaledes fra Hr. Boghandler Thaarup en Samling Mineralier, fra Hr. Etatsraad Riise bl. a. en Aguti (udstop.), et Bæltedyr (udstop.) samt en Samling af navnlig vestindiske Krybdyr i Spiritus, fra Elev Fr. Riise (VI. L.) ligeledes en Del Krybdyr og Padder i Spiritus, fra Elev P. Eberlin (VI. L.) en Samling af Koraller og Forsteninger, fra Elev A. Møller (VI. L.) en Smerling (i Spiritus), fra Elev Chr. Fischer nogle udstoppede Fugle, og fra Elev E. Gundel (1 L) en Krokodilleunge.

Næste Skoleaar bruges følgende Bøger:

6te studerende Klasse.

Edm. About, le roi des montagnes. Corneille le Cid. — Listov, Udv. af eng. Forf. 1ste Hefte. — Thrige, Oldtidens Historie. Bloch, Den nyeste Historie. — Spr. hist. Afd.: Henrichsen, Opgaver til Overs. fra Latin. — Platons Eutyphron og Kriton (Pl. ed. Hermann Nr. 1) Demosthenes 1ste og 4de Tale (D. ed. Dindorf vol. 1 pars. 1). — Math.-naturv. Afd.: Steens element. Stereometri. Schjødtes Lærebog i Projektionstegning. — Schmidts større Lærebog i Physik.

5te studerende Klasse.

Wimmers oldnordiske Læsebog og Formlære. — Jung, Fortællinger o. s. v. af nyere franske Forf. Sicks franske Læsebog, 3die Afd. Sicks franske Stiløvelser, I. Larpen's franske Stiløvelser, 2den Udg. Pios Glossarium. — Listov, the english reader. — Thrige, Oldtidens Historie. — Spr.-hist. Afd.: Virgils Æneide 1-6 Bog Horats. Tregder, græsk og romersk Literaturhistorie. — Herodot, 7de Bog. Xenophons Memorabilier. Christensen, det græske Statsliv, 2den Udg. — Schmidts mindre Lærebog i Physik. — Math.-nat. Afd.: Steens rene Mathematik, 4de Udg. Jul. Petersen, Trigonometri, 2den Udg. Steens elementære Stereometri. Schjødtes Lærebog i Projektionstegning. — Schmidts større Lærebog i Physik.

4de studerende Klasse.

Simonsens og Kapers tyske Læsebog. Funchs tyske Syntax. Ankjærs tyske Formlære. — Sicks franske Læsebog, 3die Afd. Pios franske Grammatik. Pios Glossarium. — Livius, ed. Madvig 26—30te Bog. Ciceronis orationes, ed. Madvig. Ovids Metamorph., udg. af Bloch, 1ste H. Madvigs lat. Gram. Iversens lat. Stiløvelser. — Strøm, Begyndelsesgr. af Plantelæren. Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2. — Bloch, Lærebog i Historien, 2den Del. Thrige, Oldtidens Historie. — Rimestads mindre Geografi. — Steens Algebra. Steens Geometri. La Landes Logarithmetavle. — Spr. Hist.: Homers Odyssee, 1—12te Bog. Xenophons Anabasis. Bergs græske Formlære. Tregders græske Mythologi. — Math.-Nat.: Holten, Læren om Naturens alm. Love. — Jespersens uorganiske Kemi, 2den Udg.

3die studerende Klasse.

Simonsen og Kaper, tysk Læsebog. Ankjærs tyske Formlære. — Sicks franske Læsebog, 3die Afdeling. Sicks franske Grammatik. — Ciceronis orationes ed. Madvig. Weller, lat. Lesebuch. Ovids Metamorph., udg. af Bloch, 1. Hefte, 3die Udg. Iversens latinske Stiløvelser. Madvigs lat. Grammatik. — Anger og Rindom, Katekismus. Angers Bibelhistorie. Det nye Testament. — Psalmebogen med Tillæg. — Strøm Begyndelsesgr. af Plantelæren. Lützens Lærebog i Zoologi, Nr. 2. — Blochs Lærebog i Historien, 2den Del, 3die Udg. — Rimestads mindre Geografi. — Steens Geometri. — Steens elementære Arithmetik og Algebra (6te Udg.) — Spr. Hist.: Bergs Forskole til Læsningen af Græsk, 2den Udg. Bergs græske

Formlære, 5te Udg. Xenophons Anabasis ed. Dindorf. Et græsk Lexikon (helst Bergs). — Math.-Nat.: Holten, Læren om Naturens alm. Love, 7de Udg.

4de Realklasse.

W. Horn og Borchsenius, dansk Læsebog. — Simonsen og Kaper, tysk Læsebog. Kaper, Stiløvelser for Mellemklasserne. Ankjærs tyske Formlære. Funchs tyske Syntax. — Pios franske Grammatik. Souvestre, sous la tonnelle. Sicks franske Læsebog, 2den Afd. — Listov, Udvalg af engelske Forfattere, 1ste Hefte. Listov, Tillæg til Ledetraadens 2den Afdeling. Listovs eng. Læsest., 2den Afd. Et engelsk Lexikon (helst Rosings). — Blochs Lærebog i Historien, 1—2 Del. — Rimestads mindre Geografi. — Strøm, Begyndelsesgr. af Plantelæren. Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2. — Holten, Læren om Naturens almindelige Love. Jespersens uorganiske Kemi, 2den Udg. — Steens elem. Arithmetik og Algebra. Steens Geometri. La Landes Logarithmetavle.

3die Realklasse.

W. Horn og Borchsenius, dansk Læsebog. — Simonsen og Kaper, tysk Læsebog. Kaper, Stiløvelser for Mellemklasserne. Ankjærs tyske Formlære. Funchs tyske Syntax. — Sicks franske Grammatik. Sicks franske Læsebog, 2den Afd. Souvestre sous la tonnelle. — Listov, Tillæg til Ledetraadens 2den Afdeling. Listov, eng. Læsest., 2den Afd. med Glossarium. — Anger og Rindom, Katekismus. Angers Bibelhist. Det nye Testament. Psalmebogen med Tillæg. — Bloch, Lærebog i Historien, 2den Del, 3die Udg. — Rimestads mindre Geografi. — Strøm, Begyndelsesgr. af Plantelæren. Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2. — Holten, Læren om Naturens alm. Love, 7de Udg. — Steens elem. Arithmetik og Algebra, 6te Udg. Steens Geometri.

2den studerende og 2den Realklasse.

Dansk Sproglære af K. Schneekloth. — Kapers tyske Læsebog. Ankjærs tyske Formlære. Holbech og Petersen, tyske Materialier. — Pios franske Læsebog for Mellemkl. Sicks franske Grammatik. — Angers Bibelhistorie. Anger og Rindom, Katekismus. Det nye Testament. Psalmebogen med Konventets Tillæg. — Bloch, Lærebog i Historien, 1ste Del. Rimestads mindre Geografi, 6te Udg. — Strøm, Begyndelsesgrundene af Plantelæren. Lützens Lærebog i Zoologi Nr. 2. — Steens elem. Arithmetik, 10de Udg. Steens Geometri, 2den Udg. — Andersens 2- og 3-stemmige Sange, 2. Hefte. — Andersen, forb. Træffe- og Taktøvelser.

2 L.: Weller, lateinisches Leseb. aus Livius (faas hos Bogh. August Bang). Iversens latinske Stiløvelser. Madvigs lat. Gram. Et latinsk Lexikon (Ingerslevs). Dansk Læsebog af Agerskov m. fl. 5te Afd.

2 R.: Listovs Ledetraad, 2den Afd., og sammes Læsestykker, 2den Afd. med Glossarium. Dansk Læsebog af Agerskov m. fl. 6te Afd.

1ste studerende og 1ste Realklasse.

Dansk Læsebog af Agerskov m. fl. 5te Afd. Dansk Sproglære af K. Schneekloth. — Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Holbech og Petersen, tyske Materialier. Ankjærs tyske Formlære. — Pios franske Læsebog for Mellemkl. Sicks franske Grammatik, 2den Udg. Et fransk Lexikon (Borrings). — Angers Bibelhistorie. Psalmebogen med Konventets Tillæg. Anger og Rindom, Katekismus. — Bloch, Lærebog i Historien, 1ste Del, 4de Udg. — Rimestads mindre Geografi, 6te Udg. Atlas over den gamle Verden. — Strøm, Begyndelsesgrundene af Plantelæren, 4de Opl. Lütken, Lærebog i Zoologi Nr. 2, 8de Opl. — Andersens 2- og 3-stem. Sange, 2det H. Andersens forbered. Træffe- og Taktøvelser.

1 L.: Latinsk Læsebog af Forchhammer, 5te Udg. Madvigs lat. Grammatik, 5te Udg.

1 R.: Listovs engelske Ledetraad, 1ste (8de Udg.) og 2den Afd. (6te Udg.)

6te Fællesklasse.

Dansk Læsebog af Agerskov m. fl. 4de Afd. Dansk Sproglære af K. Schneekloth. — Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Holbech og Petersen, tyske Materialier, 5te Udg. Ankjærs tyske Formlære. Et tysk Lexikon (Grønbergs). Listovs franske Elementar-bog. Pios franske Læsebog for Mellemkl., 3die Udg. — Angers Bibelhistorie. Luthers lille Katekismus. Glahn, bibelske Sange og Psalmer. — Bloch mindre Lærebog i Historien. — Granzovs lille Geografi. — Schneekloths Regnebog, 2den Del 1874. — Andersens 2- og 3-stem. Sange, 2det Hefte. — Andersens forber. Træffe- og Taktøvelser.

5te Fællesklasse.

Dansk Læsebog af Agerskov m. fl. 3die Afd. — Schneekloths tyske Læsebog, 1ste Del, 2den Udg. Ankjærs tyske Formlære. — Listovs franske Elementar-bog. — Angers Bibelhistorie for Latin- og Realskoler, 3die Opl. Glahn, bibelske Sange og Psalmer. — Blochs mindre Lærebog i Historien. — Granzovs lille Geografi. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog, 2den Del, 1874. — Andersens 2- og 3-stem. Sange, 2det H. Andersens forber. Træffe- og Taktøvelser.

4de Fællesklasse.

Dansk Læsebog af Agerskov m. fl. 2den Afd. — Schneekloths tyske Læsebog for de første Beg., 1880 (faas hos Bogh. Aug. Bang). — Chr. Møllers Bibelhistorie. Glahn, bibelske Sange og Psalmer. — Blochs mindre Lærebog i Historien, 2den Udg. — Granzovs lille Geografi, 2den Udg. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog, 2den D., 1874.

3die Fællesklasse.

Dansk Læsebog af Agerskov m. fl., 1ste Afd. — Et Atlas. — Glahn, bibelske Sange og Psalmer. — Schneekloths Regnebog, 1ste Del, 1874.

2den Fællesklasse.

Seehusens danske Lærebog, 3die Udg. — Schneekloths Regnebog, 1ste Del, 1874. — Et Atlas (helst Erslevs).

1ste Fællesklasse.

Schneekloths Regnebog, 1ste Del, 6te Udg., 1874. — (Senere): Frederiksens danske Læsebog, 3die Udg.

NB. For dem, der skulle anskaffe et Atlas, anbefales Erslevs som hensigtsmæssigt og billigt. Atlasserne maa for at kunne tages med paa Skolen, være indbundne paa Fals.

Eleverne bør ikke skrive deres Navne i de ny anskaffede Bøger, før disse ere blevne foreviste paa Skolen.

Afslutningsprøverne.

Studerende: Torsdag d. 24. Juni Kl. 8 Naturlære (math.) Kl. 5 Græsk; Løvedag d. 26. Juni Kl. 4 Historie; Mandag d. 28. Juni Kl. 8 Latin, Kl. 5 Matematik; Onsdag d. 30. Juni Kl. 8 Naturlære (sprogl.); Fredag d. 2. Juli Kl. 5 Oldnordisk; Løvedag d. 3. Juli Kl. 5 Engelsk; Tirsdag d. 6. Juli Kl. 4 Fransk.

Realister: Tirsdag d. 22. Juni Kl. 5 Tysk, Torsdag d. 24. Juni Kl. 5 Naturlære, Løvedag d. 26. Juni Kl. 4½ Engelsk, Mandag d. 28. Juni Kl. 5 Geografi, Onsdag d. 30. Juni Kl. 4½ Fransk, Torsdag d. 1. Juli Kl. 8 Matematik, Løvedag d. 3. Juli Kl. 4½ Historie, Tirsdag d. 6. Juli Kl. 4 Naturhistorie.

4de stud. Klasse: Mandag d. 21. Juni Kl. 5 Tysk (a), Onsdag d. 23. Juni Kl. 5 Tysk (b), Naturhistorie (a), Torsdag d. 24. Juni Kl. 5 Tysk (c), Løvedag d. 26. Juni Kl. 5 Naturhistorie (b), Mandag d. 28. Juni Kl. 5 (Naturhistorie (c)), Onsdag d. 30. Juni Kl. 4 Latin (a), Geografi (b), Torsdag d. 1. Juli Kl. 4 Latin (b), Fredag d. 2. Juli Kl. 8 og 5 Matematik (a), Løvedag d. 3. Juli Kl. 8 og 5 Matematik (b), Tirsdag d. 6. Juli Kl. 4 Geografi (a).

Pigeskolen.

Oversigt over Fag- og Timefordelingen.

	Klasserne						
	5.	4.	3 a.	3 b.	2.	1 a.	1 b.
Dansk	4	4	4	4	5	7	10
Engelsk	4	3	3	4	3	»	»
Tysk	3	3	4	4	»	»	»
Fransk	4	4	»	»	»	»	»
Religion	2	2	2	2	2	2	»
Historie og Geografi . .	4	4	4	4	4	4	»
Naturhistorie	»	2	2	2	2	»	»
Naturlære	1	»	»	»	»	»	»
Regning	1	1	1	2	3	5	6
Skrivning	1	1	3	2	3	4	2
Tegning	2	2	2	2	2	»	»
Haandarbejde	3	3	4	3	5	5	6
Sang	1	1	1	1	1	1	»
Gymnastik	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)
	30	30	30	30	30	28	24

1ste Klasse a og b have haft Undervisning sammen de fleste Timer, 1 a og 2 i et Par Fag.

Lærere og Lærerinder.

- Hr. H. Schneekloth, Professor, (siden Maj 1854): Regning og Naturlære i 5.
- F. A. Milo, Prof. (Sept. 1854 til Avg. 1863; paany Apr. 1879): Dansk i 5.
- N. C. Kierkegaard, Tegnelærer (siden Okt. 1854): Tegning i 5 og 4.
- A. H. V. Larpent, Cand. polit. (siden Maj 1856): Fransk i 5.
- Frøken E. Wigelsen (siden Maj 1857): Dansk i 1—4, Bibelhistorie i 1 a, 2 og 3, Sang i 1.
- Hr. J. F. Andersen, Musiklærer (siden Nov. 1857): Sang.
- Fru C. Cruse (siden Avg. 1861): Engelsk i 2—5, Skrivning i 5, Tegning i 3 og 2; fører Tilsynet med Skolen.
- Fru L. Holst (siden Marts 1865): Haandarbejde i 2—5; Tysk i 3 og 4.

- Hr. J. Magnussen, Lærer (siden Avg. 1865): Tysk i 5.
 Frøken M. Schneekloth (siden Nov. 1875): Regning i 1—3,
 Skrivning i 1—4.
 — C. Steen (siden Nov. 1875): Fransk i 4, Regning i 4, Historie
 og Geogr. i 1 a 2, og 3.
 Frøken E. Neumann (siden Avg. 1876): Haandarbejde i 1.
 Hr. V. Glahn, Præst (siden April 1877): Religion i 5 og 4.
 — C. A. Lyngby, Cand. philolog. (siden Avg. 1879): Historie og
 Geogr. i 5 og 4.
 Fru A. Meyer (siden Jan. 1880): Naturhistorie i 2, 3 og 4.
 Undervisningen i Gymnastik er givet af Hr. Lærer Clemmensen
 Elevantallet er i Juni d. A. 69; de ere saaledes fordelte:
5te Klasse	12	2den Klasse	12
4de —	14	1ste a —	4
3die a —	5	1ste b —	10
3die b —	12		

Næste Skoleaar bruges følgende Skolebøger.

5te Klasse.

W. Horn og Borchsenius, dansk Læsebog. — Simonsen og Kaper, tysk Læsebog. Funchs tyske Syntax. Kaper, Stiløvelser for Mellemklasserne. — I Fransk og Engelsk angives Bøgerne efter Ferien. — Anger og Rindom, Katekismus. Angers Bibelhistorie. Det nye Testament. Psalmebogen med Konventets Tillæg. — Bloch, Nordens Historie. Bricka, Verdenshistorie. Erslevs Geografi Nr. 3. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog, 2den D., 1874. — Andersens 2- og 3-stemmige Sange, 4de H. Andersens forbed. Træffe- og Taktevelser.

4de Klasse.

Wulff, dansk Læsebog 3die Del. — Schneekloths tyske Læsebog, 1ste D. Ankjærs Formlære. Holbech og Petersen, tyske Materialier. — Listovs franske Elementarvog. — Listovs eng. Læsest. og Stiløvelser, 1ste Afd. — Luthers lille Katekismus. Angers Bibelhistorie. Psalmebogen med Konventets Tillæg. — Bloch, Nordens Historie. Bricka, Verdenshistorie. Erslevs Geografi Nr. 3. Atlas. — Schneekloths Regnebog, 2den D., 1874. — Andersens 2- og 3-stemmige Sange, 2det H. Andersens forber. Træffe- og Taktevelser.

3die Klasse.

Wulff, dansk Læsebog for de lavere Klasser. — Schneekloths tyske Læsebog for de første Begyndere. 1880 (faas hos Bogh. Aug. Bang). — Listovs engl. Ledetraad, 2den Afdeling. — Chr. Møllers Bibelhistorie. Bibelske Sange og Psalmer ved Glahn. — Bricka, Verdenshistorie. — Erslevs Geografi Nr. 3. Et Atlas. — Schneekloths Regnebog, 2den D., 1874. — Andersens 2- og 3-stemmige Sange, 2det H. Andersens forber. Træffe- og Taktevelser.

2den Klasse.

Wulff, dansk Læsebog for de lavere Klasser, 4de Udg. — Listovs Ledetraad i Engelsk. 1ste Afd., 3die Udg. — Glahn, bibelske Sange og Psalmer. — Et Atlas (helst Erslevs). — Schneekloths Regnebog, 1ste D., 1874.

1ste Klasse.

Schneekloths Regnebog, 1ste D., 1874. — Senere: Frederiksens danske Læsebog, 3die Udg.

Den mundtlige Del af **Skolens Aarsprøve**, hvorover Skemaet senere vil blive meddelt Eleverne, afholdes fra den 7de til den 13de Juli.

Nye Elever bedes anmeldte inden Ferien og prøves **Tirsdag den 17de August Kl. 12.**

Onsdagen den 14de Juli Kl. 8 foretages Censur og **Opflytning** (for Pigerne Kl. 9).

Undervisningen i det nye Skoleaar begynder **Tirsdag den 17de August Kl. 9.**

Til at overvære de forskjellige Prøver indbydes Elevernes Forældre og hvem, der ellers maatte interessere sig for Skolen.

Frederiksberg, i Juni 1880.

H. Schneekloth

(træffes hver Skoledag mellem 10—12 og i Examenstiden saa godt som hele Dagen, men er i Ferien ikke i Byen, hvorfor Udmeldelser o. a. bedes indsendt før Ferien).

Skolebetalingen.

1ste Fællesklasse 6 Kr., 2den og 3die 8 Kr., 4de 10 Kr., 5te og 6te 12 Kr., 1ste og 2den studerende og Realklasse 14 Kr., 3die og 4de studerende og Realklasse 16 Kr., 5te og 6te studerende Kl. 18 Kr.

Pigeskolens 1ste Kl. 6 Kr., 2den 8 Kr., 3die og 4de 10 Kr., 5te 12 Kr.

Af Brødre (Søstre), der samtidig besøge Skolen, betaler den ældste fuldt ud, den anden og tredje Broder (Søster) hver 2 Kr. under fuld Betaling; den fjerde betaler intet.

Til Inventarium osv. betales af hver Discipel 4 Kr. om Aaret (2 i November, 2 i Februar).

For nye Disciple betales 4 Kr. i Indskrivning.

Enhver Discipel, der indstiller sig til 4de Klasses Aarsprøve eller Realafgangsprøven betaler 20 Kr. For Afgangsprøven for Studerende betales intet af de Disciple, som have bestaaet 4de Klasses Aarsprøve her ved Skolen, ellers betales der 20 Kr.
